

Regeringens proposition

1979/80: 175

om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa, m. m.:

beslutad den 17 april 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

ERIC KRÖNMARK

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framläggs förslag om vissa ändringar i tullskyddet på trädgårdsområdet. Förslaget innebär bl. a. att värdetullarna för tomater och slanggurkor under del av tullperioden kombineras med minimiviktullar för att ge ett bättre skydd mot lågprisimport.

I propositionen redovisas vidare resultatet av de omförhandlingar som har ägt rum med EG beträffande ett antal produkter för vilka tullarna har varit bundna i GATT. Den överenskommelse som träffats under omförhandlingarna innebär att de ändringar som har beslutats av 1978/79 års riksmöte kan genomföras fullt ut.

Ändringarna i tulltaxan förlås träda i kraft den 1 juli 1980.

Förslag till Lag om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa

Härigenom föreskrivs att 6–8 kap. lagen (1977: 975) med tulltaxa¹ skall ha nedan angivna lydelse.

6 kap. Levande träd och andra levande växter; lökar, rötter, o. d.; avskurna blommor och prydadsblad

Anmärkningar

1. Detta kapitel omfattar endast levande träd och varor (inbegripet köksväxtplanter) av sådana slag som vanligen levereras av trädgårdsmästare, plantskolor eller blomsterhandlare för planterings- eller prydnadsändamål; kapitlet inbegriper dock ej potatis, ätbar lök och andra produkter enligt 7 kap.
2. Till nr 06.03 och 06.04 hänföres även buketter, blomsterkorgar, kransar och liknande artiklar, helt eller delvis tillverkade av i dessa nummer omnämnda varor, även om artiklarna är försedda med tillbehör av andra material.

06.01 Lökar, stamknölar, rotknölar och rhizomer, i vila, under tillväxt eller i blomning:

A. inkommande utan jord:

1. med blommor eller blomknoppar	100 kg	350:—
2. andra slag:		
a. gladiolus och liljekonvalje		fri
b. andra	100 kg	18:70

B. inkommande med jord:

1. gladiolus och liljekonvalje		fri
2. andra slag		8 %

06.02 Andra levande växter, inbegripet träd, buskar, rötter, sticklingar och ympkvistar:

A. al, alm, ask, asp, avenbok, björk, bok, ek, gran, lind, lärk, lönn, poppel och tall		fri
B. azalea, erica, kamelia och rododendron		fri
C. körsbärs-, plommon-, päron- och äppelträd:		
1. förädlade		6 %
2. andra slag		3 %
D. andra växter		8 %
E. rötter, sticklingar och ympkvistar		fri

06.03 Avskurna blommor och blomknoppar av sådana slag som är lämpliga till buketter eller annat prydnadsändamål, friska, torkade, färgade, blekta, impregnerade eller på annat sätt preparerade:

A. friska:

1. mimosa, ljung och ginst		fri
2. nejlikor:		
a. under tiden 1 mars–30 november	100 kg	1 000:—
b. under tiden 1 december–29 februari	100 kg	400:—
3. gladiolus:		
a. under tiden 1 maj–30 september	100 kg	300:—
b. under tiden 1 oktober–30 april		fri

¹ Senaste lydelse 1979: 1188.

4. rosor:		
a. under tiden 1 mars–30 november . . . 100 kg	1 000:—	
b. under tiden 1 december–31 januari	fri	
c. under tiden 1 februari–29 februari . . . 100 kg	500:—	
5. tulpaner:		
a. under tiden 1 mars–31 maj . . . . . 100 kg	750:—	
b. under tiden 1 juni–30 september	fri	
c. under tiden 1 oktober–30 november 100 kg	750:—	
d. under tiden 1 december–29 februari 100 kg	500:—	
6. andra:		
a. under tiden 1 mars–30 november . . . 100 kg	1 000:—	
b. under tiden 1 december–29 februari 100 kg	500:—	
B. andra slag	fri	
06.04 Blad, kvistar och andra delar (andra än blommor och knoppar) av träd, buskar och andra växter samt mossa, lavar och gräs, utgörande varor av sådana slag som är lämpliga till buketter eller annat prydnadsändamål, friska, torkade, färgade, blekta, impregnerade eller på annat sätt preparerade:		
A. adiantum och asparagus, friska . . . . . 100 kg	350:—	
B. andra slag	fri	

7 kap. Köksväxter samt vissa ätbara rötter och stam- eller rotknölar

Anmärkning

Ordet "köksväxter" i nr 07.01, 07.02 och 07.03 skall anses inbegripa ätbara svampar, tryffel, oliver, kaporis, tomater, potatis, rödbetor, gurkor, pumpor, auberginer, sötpaprika, fänkål, persilja, korvel, dragon, krasse, mejram (*Majorana hortensis* eller *Origanum majorana*), pepparrot och vitlök.

Nr 07.04 omfattar alla torkade, dehydratiserade eller evaporerade köksväxter av sådana slag som är hänförliga till nr 07.01–07.03 andra än:

- torkade spritade baljväxtfrön (nr 07.05);
- malen sötpaprika (nr 09.04);
- mjöl av torkade baljväxtfrön enligt nr 07.05 (nr 11.04);
- mjöl, gryn och flingor av potatis (nr 11.05).

07.01 Köksväxter, färska eller kylda:

A. kål:

- blomkål:
  - under tiden 1 juni–30 november . . . . . 10 %
  - under tiden 1 december–31 maj . . . . . fri
- vitkål och rödkål:
  - under tiden 1 maj–30 november . . . . . 10 %
  - under tiden 1 december–30 april . . . . . 17 %
- grönkål och brysselkål:
  - under tiden 1 juni–31 december . . . . . 20 %
  - under tiden 1 januari–31 maj . . . . . fri
- salladskål:
  - under tiden 1 april–31 december . . . . . 20 %
  - under tiden 1 januari–31 mars . . . . . fri
- annan:
  - under tiden 1 mars–31 december . . . . . 20 %
  - under tiden 1 januari–29 februari . . . . . fri

B. gurkor:

1. slanggurkor:

- a. under tiden 16 mars–31 maj ..... 20 %
 b. under tiden 1 juni–30 juni ..... 20 %,

dock minst

50: — per

100 kg

- c. under tiden 1 juli–30 september ..... 20 %,

dock minst

70: — per

100 kg

- d. under tiden 1 oktober–15 mars ..... fri

2. andra:

- a. under tiden 16 juni–30 september ..... 20 %

- b. under tiden 1 oktober–15 juni ..... fri

C. lök:

1. vitlök ..... fri

2. purjolök, buntlök och gräslök:

- a. under tiden 1 maj–30 november ..... 10 %

- b. under tiden 1 december–30 april ..... fri

3. annan:

- a. under tiden 16 juli–29 februari ..... 20 %,

dock minst

25: — per

100 kg

- b. under tiden 1 mars–15 juli ..... fri

D. potatis:

1. nyskördad, under tiden 6 juni–5 juli ..... 20 %,

dock minst

25: — per

100 kg

2. annan ..... fri

E. sparris:

1. under tiden 1 maj–30 juni ..... 14 %

2. under tiden 1 juli–30 april ..... fri

F. svampar och tryffel

10 %

G. tomater:

1. under tiden 16 april–15 maj ..... 10 %

2. under tiden 16 maj–30 juni ..... 17 %

3. under tiden 1 juli–30 september ..... 17 %,

dock minst

70: — per

100 kg

4. under tiden 1 oktober–31 oktober ..... 17 %,

dock minst

50: — per

100 kg

5. under tiden 1 november–15 april ..... fri

H. sallad:

1. isbergssallad:

- a. under tiden 1 april–30 april ..... 100 kg 30: —

- b. under tiden 1 maj–30 november ..... 11 %

- c. under tiden 1 december–31 mars ..... fri

2. annan:		
a. under tiden 1 mars–15 december	11 %	
b. under tiden 16 december–29 februari	fri	
IJ. baljfrukter:		
1. ärter:		
a. under tiden 1 mars–31 december	5 %	
b. under tiden 1 januari–29 februari	fri	
2. andra:		
a. under tiden 1 mars–31 december	7 %	
b. under tiden 1 januari–29 februari	fri	
K. sötpaprika	fri	
L. rotfrukter:		
1. morötter	10 %	
2. pepparrot	3 %	
3. andra	5 %	
M. kronärtskockor:		
1. under tiden 1 juli–30 november	10 %	
2. under tiden 1 december–30 juni	fri	
N. andra slag:		
1. under tiden 1 maj–30 november	10 %	
2. under tiden 1 december–30 april	fri	
07.02 Köksväxter (även kokta), frysta:		
A. morötter, ärter, bönor och spenat samt morötter och ärter, blandade	16 %	
B. broccoli	10 %	
C. andra slag: belägges under hela året med samma tull som motsvarande färska produkter under den tid des- sa är högst tullbelagda		
07.03 Köksväxter, tillfälligt konserverade i saltvatten, sva- velsyrlighetsvatten eller andra konserverande lösning- ar men ej särskilt beredda för direkt konsumtion: belägges under hela året med samma tull som mot- svarande färska produkter under den tid dessa är högst tullbelagda		
07.04 Torkade, dehydratiserade eller evaporerade köks- växter, hela, i bitar, skivade, krossade eller pulverise- rade, men ej vidare beredda:		
A. potatis	fri	
B. vitlök	fri	
C. andra slag	3 %	
07.05 Torkade spritade baljväxtfrön av sådana slag som an- vändes till människo- eller djurföda, även skalade eller kluvna	fri	
07.06 Maniok-, arrow- och salepsrot, jordärtskockor, batater (sötpotatis) och andra liknande rötter, stam- eller rot- knölar med hög halt av stärkelse eller inulin, färska eller torkade, hela eller i bitar; märke av sagopalm	fri	

8 kap. Ätbara frukter och nötter; skal av meloner eller citrusfrukter

Anmärkningar

1. Detta kapitel omfattar ej icke ätbara nötter och frukter.
2. Ordet "färska" skall även anses avse kyllda varor.

08.01	Dadlar, bananer, kokosnötter, paranötter, kasjunötter, ananas, avokadofrukt, mango, guava och mangostan, färska eller torkade, även skalade	fri
08.02	Citrusfrukter, färska eller torkade	fri
08.03	Fikon, färska eller torkade	fri
08.04	Vindruvor, färska eller torkade:	
	A. färska:	
	1. under tiden 1 juli—31 oktober	100 kg 12: 50
	2. under tiden 1 november—30 juni	fri
	B. torkade	fri
08.05	Nötter och liknande frukter, andra än sådana som är hänförliga till nr 08.01, färska eller torkade, även skalade	fri
08.06	Äpplen, päron och kvittenfrukter, färska:	
	A. äpplen:	
	1. under tiden 16 juli—29 februari	100 kg 25: —
	2. under tiden 1 mars—15 juli	fri
	B. päron och kvittenfrukter:	
	1. under tiden 16 juli—31 december	100 kg 25: —
	2. under tiden 1 januari—15 juli	fri
08.07	Stenfrukter, färska:	
	A. körsbär:	
	1. under tiden 16 juni—31 juli	5 %
	2. under tiden 1 augusti—15 juni	fri
	B. plommon:	
	1. under tiden 16 juli—30 september	15 %
	2. under tiden 1 oktober—15 juli	fri
	C. andra	fri
08.08	Bär, ej hänförliga till nr 08.07, färska:	
	A. hallon, krusbär och vinbär, andra än svarta vinbär:	
	1. under tiden 1 juni—31 augusti	7 %
	2. under tiden 1 september—31 maj	fri
	B. svarta vinbär:	
	1. under tiden 1 juni—31 augusti	11 %
	2. under tiden 1 september—31 maj	fri
	C. jordgubbar:	
	1. under tiden 8 juni—31 augusti	14 %
	2. under tiden 1 september—7 juni	fri
	D. andra	fri
08.09	Andra färska frukter:	
	A. meloner:	
	1. under tiden 16 juni—30 september	18 %
	2. under tiden 1 oktober—15 juni	fri
	B. andra	fri
08.10	Frukt (även kokta), frysta, utan tillsats av socker:	
	A. jordgubbar	100 kg 50: —

B. andra:

belägges under hela året med samma tull som motsvarande färska produkter under den tid dessa är högst tullbelagda

08.11 Frukter, tillfälligt konserverade (t. ex. med svaveldioxidgas eller i saltvatten, svavelsyrighetsvatten eller andra konserverande lösningar) men i föreliggande skick olämpliga för direkt konsumtion:

A. jordgubbar ..... 17 %

B. äpplen ..... 20 %

C. andra:

belägges under hela året med samma tull som motsvarande färska produkter under den tid dessa är högst tullbelagda

08.12 Frukter, torkade, andra än sådana som är hänförliga till nr 08.01, 08.02, 08.03, 08.04 eller 08.05 ..... fri

08.13 Skal av meloner eller citrusfrukter, färska, frysta, torkade eller tillfälligt konserverade i saltvatten, svavelsyrighetsvatten eller andra konserverande lösningar . . . . . fri

---

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1980.

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-04-17

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Mundebo, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Johansson, Wirtén, Holm, Boo, Adelson, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Krönmark

Proposition om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa, m. m.

---

1 Inledning

1974 års trädgårdsnäringsutredning¹ har den 18 december 1979 avlämnat en promemoria Skyddsåtgärder mot lågprisimport av trädgårdsprodukter. Promemorian torde fogas som *bilaga 1* till protokollet.

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, kommerskollegium, generaltullstyrelsen, statens pris- och kartellnämnd (SPK), statens industriverk, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Trädgårdsnäringsens riksförbund (TRF), Svenska lantarbetareförbundet, Sveriges industriförbund, Sveriges grossistförbund, Kooperativa förbundet (KF), ICA-förbundet, Sveriges frukt- och grönsaksdistributörers förening, Landsorganisationen i Sverige (LO) och importkontoret för u-landsprodukter (IMPOD).

Kommerskollegium har bifogat yttranden av Stockholms handelskammare, Skånes handelskammare samt handelskammaren i Gävle.

Trädgårdsnäringsens riksförbund har i särskild skrivelse framfört kompletterande synpunkter på trädgårdsnäringsens svårigheter.

En sammanställning av remissyttrandena bör fogas till protokollet som *bilaga 2*.

Med anledning av de ändringar i tulltaxan som beslutades av 1978/79 års riksmöte har omförhandlingar ägt rum beträffande ett antal produkter för vilka tullarna har varit bundna inom ramen för det allmänna tull- och handelsavtalet (the General Agreement on Tariffs and Trade, GATT). Sedan dessa förhandlingar numera avslutats får jag anmäla resultatet för riksdagens godkännande.

¹ Departementsrådet Rune Henriksson, ordförande, samt kommunalrådet Villiam Björk, f. riksdagsledamöterna Valdo Carlström och Anna-Lisa Nilsson och riksdagsledamoten Håkan Strömberg.

2 Föredragandens överväganden

1974 års trädgårdsnäringsutredning (Jo 1974: 09) framlade i augusti 1978 i betänkandet (SOU 1978: 51) Svensk trädgårdsnäring – Produktion, rationalisering och internationella förhållanden bl. a. förslag till förändringar av det svenska gränsskyddet på trädgårdsområdet. Utredningens förslag, som omfattade kapitlen 6–8 i tulltaxan, innebar såväl tullhöjningar som tullsänkningar och ändringar av tullperioderna. I syfte att värdesäkra tullnivåerna föreslogs en övergång från viktullar till värdetullar för vissa produkter. För vissa varupositioner borde enligt utredningen värdetullarna kompletteras med viktullar. Viktullarna skulle utgöra minimiviktullar då risken för lågprisimport för dessa varupositioner var särskilt stor.

Trädgårdsnäringsutredningen föreslog också införandet av ett system med importminimipriser för tomater och slanggurkor varigenom import av dessa varuslag inte skulle kunna ske till priser som underskrider vissa särskilt fastställda nivåer. Systemet med importminimipriser skulle sättas in genom regeringsbeslut, om lågprisimport som allvarligt stör avsättningen av svensk produktion pågår under en längre tid.

Tullskyddet för trädgårdsprodukter togs upp till behandling i regeringens proposition 1978/79: 136 om trädgårdsnäringsn. Regeringens förslag innebar en övergång från viktull till värdetull för vissa produkter, höjningar och sänkningar av tullen samt vissa justeringar av tullperioderna. I propositionen framhöll dåvarande chefen för handelsdepartementet bl. a. följande.

”När det gäller utredningens förslag om en övergång till värdetullar är det nödvändigt att beakta att trädgårdsområdet är svårbemästrat från tulltaxerings- och kontrollsynpunkt. Priserna varierar starkt och fastställs många gånger först efter importtillfället. Fastställandet och kontrollen av vikt är mot denna bakgrund enklare än fastställandet och kontrollen av värden som deklarerar. Jag har emellertid fäst stort avseende vid de av utredningen angivna skälen för en övergång till värdetullar även på trädgårdsområdet, i likhet med vad som tidigare har skett med tullarna i allmänhet i den svenska tulltaxan. En vidgad tillämpning av värdetullar innebär att tullnivån värdesäkras och att tullens skyddseffekt inte minskar i takt med inflationen. Det synes inte heller vara rationellt att bibehålla viktullar och tillämpa ett system med återkommande revideringar av tullarna, med hänsyn till ändringar i penningvärdet”.

Beträffande utredningens förslag att för vissa varupositioner komplettera värdetullarna med minimiviktullar pekade dåvarande departementschefen på att kombinerade vikt- och värdetullar är mycket arbetskrävande framför allt när det rör sig om varor med växlande värde per kvantitetseenhet och borde enligt hans mening därför inte komma i fråga. Beträffande importminimipriser anförde departementschefen att han inte var beredd att föreslå någon form av permanenta åtgärder med åtföljande administrativa

belastning. I propositionen pekades på att det dock kunde visa sig nödvändigt att i vissa fall närmare följa utvecklingen av importen, bl. a. för att få bättre underlag för att pröva behovet av åtgärder i situationer med onormalt låg prissättning av importvaror. Det fick ankomma på regeringen att i sådana fall ge berörda myndigheter i uppdrag att bevaka importutvecklingen och om situationen så kräver föreslå lämpliga åtgärder.

Propositionen om trädgårdsnäringen behandlades i riksdagen dels av jordbruksutskottet (JoU 1978/79: 29), dels av skatteutskottet (SkU 1978/79: 47).

Riksdagen biföll regeringens förslag om övergång till värdetullar (rskr 1978/79: 400). Riksdagen gjorde dock vissa ändringar i tulltaxeförslagen. Bl. a. beslöts att höja de föreslagna värdetullarna för matlök under tiden 16 juli–29 februari och nyskördad potatis under tiden 6 juni–5 juli samt att införa minimiviktull för dessa produkter.

De av riksdagen beslutade ändringarna i tulltaxan skulle i huvudsak träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Bakgrunden härtill var att vissa av ändringarna inte kunde genomföras utan omförhandlingar i GATT.

I samband med att regeringen i proposition 1979/80: 24 redovisade resultatet av de multilaterala handelsförhandlingarna inom ramen för GATT konstaterades att de nödvändiga omförhandlingarna betr. trädgårdsprodukterna skulle komma att dra ut på tiden. Med hänsyn härtill föreslogs att de av riksdagen beslutade ändringarna i 6–8 kap. tulltaxan där så var möjligt skulle sättas i kraft samtidigt som de svenska medgivandena på tullområdet i de multilaterala handelsförhandlingarna började genomföras. Därigenom skulle genomförandet av tullmedgivandena och uppställningen av tulltaxan förenklas. Undantag måste emellertid göras för de tullsatter som var bundna i GATT, varför tulltaxeförslaget innebar att viktullar temporärt bibehölls i de undantagna fallen i avvaktan på att omförhandlingarna i GATT kunde avslutas.

I enlighet med riksdagens beslut (rskr 1979/80: 138) har ändringarna i 6–8 kap. tulltaxan trätt i kraft den 1 februari 1980.

Med anledning av propositionen 1978/79: 136 yrkades i motionen 1978/79: 2473 bl. a. att regeringen skyndsamt skulle utarbeta skyddsåtgärder som omedelbart skulle kunna sättas i kraft i situationer med onormalt låg prissättning av importvaror. Trädgårdsnäringens utredningen borde få i uppdrag att omgående utarbeta förslag till åtgärder mot sådan lågprisimport som blir särskilt besvärande genom att värdetullarna under vissa tider ger ett sämre gränsskydd än de dittills gällande viktullarna.

Skatteutskottet delade motionärernas uppfattning att förslag borde utarbetas snabbt och fastställas av regeringen så att det vid behov skulle kunna tillämpas redan under 1980 års produktionssäsong.

Riksdagen biföll utskottets förslag att begära att regeringen skyndsamt skulle utarbeta skyddsåtgärder mot lågprisimport i enlighet med vad som föreslagits i motionen.

Trädgårdsnäringsutredningen erhöll den 2 augusti 1979 i uppdrag av regeringen att före den 1 januari 1980 lämna förslag till skyddsåtgärder av nämnda slag. Utredningens förslag redovisades den 18 december 1979 i promemorian Skyddsåtgärder mot lågprisimport av trädgårdsprodukter.

Utredningen redovisar i promemorian olika alternativ när det gäller att utforma system för skydd mot lågprisimport, nämligen utjämnings- eller antidumpingtullar, kombinationstullar och importminimiprissystem. Det är enligt utredningen av stor betydelse att det system som väljs medger att åtgärder kan sättas in snabbt. Systemet bör vidare vara lättadministrerat och överskådligt samt stå i överensstämmelse med Sveriges handelspolitiska åtaganden. Konsumenternas intressen måste också beaktas i sammanhanget.

Beträffande *utjämnings- eller antidumpingtull* anför utredningen att sådana kräver en viss tidsåtgång innan beslut kan fattas om införande. Vederbörande myndighet skall först konstatera att subventionering eller dumping föreligger och att denna allvarligt skadar näringen i fråga samt därefter lägga fram förslag till regeringen, som slutligen fattar beslut. Detta tillvägagångssätt är enligt utredningen alltför omständligt för att passa i detta sammanhang. Regeringens möjligheter att agera är dessutom begränsade genom att bestämmelserna i GATT:s subventionskod respektive antidumpingkod måste iakttagas.

Utredningen menar att *kombinationstullar* (värdetull + minimiviktull) ger ett bättre skydd mot lågprisimport än värdetullar och kan därför komplettera det skydd som ges genom de nya värdetullarna. För att behålla sin skyddsverkan i en period av fortgående inflation måste minimiviktullarna höjas med jämna mellanrum och anpassas till penningvärdeförsämringen. Med hänsyn till det administrativa merarbete som förorsakas bl. a. tullverket genom kombinationstullar bör de enligt utredningens uppfattning begränsas till ett så litet antal varor som möjligt.

Ett *importminimiprissystem* innebär att en utjämningsavgift tas ut som ett tillägg till tull så snart importpriset understiger ett fastställt referens- eller minimipris. Avgiften motsvarar skillnaden mellan referenspriset och importpriset. Utredningen anser att ett system med importminimipriser på ett mer effektivt sätt än kombinationstullar kan lindra effekterna av lågprisimport. En nackdel är dock den omfattande administrativa apparat som kan behöva byggas upp. En annan nackdel är svårigheterna att fastställa lämpliga nivåer på importminimipriserna i förhållande till producenter, konsumenter och exportländer.

Utredningen har undersökt behovet av skydd mot lågprisimport för de trädgårdsprodukter som enligt riksdagens beslut skall omfattas av värdetull. Utredningen har därvid funnit att fem produkter f. n. är i behov av sådant skydd. Dessa, som samtliga är av väsentlig betydelse för svensk trädgårdsnäring, är morötter, vitkål, tomater, slanggurkor och sallad. Av de nämnda produkterna förekommer enligt utredningen såväl offerter som

genomförd import till så låga priser att prissättningen på den svenska marknaden störs. Utredningen föreslår därför för tre av dessa produkter, nämligen morötter, vitkål och sallad, att de nya värdetullarna kombineras med specifika minimiviktullar.

Beträffande tomater och slanggurkor menar utredningen att ett system med minimiviktullar inte utgör ett tillräckligt effektivt skydd mot lågprisimport. För dessa produkter bör därför enligt utredningens mening ett importminimiprissystem införas. Vid ett sådant system bör importminipriserna fastställas en gång varje år och avse kommande odlingssäsong.

Utredningens förslag till skyddsåtgärder mot lågprisimport har i huvudsak tillstyrkts av de remissinstanser som företräder odlare samt anställda inom näringen och av lantbruksstyrelsen. Från handelns och industrins sida har framförts åsikter av innebörd att det närmare bör utredas förutsättningarna för tillämpning av den nya subventionskoden och den reviderade antidumpingkoden inom GATT.

Vissa remissinstanser anser att utredningen inte på ett tillräckligt ingående sätt analyserat begreppet lågprisimport och att utredningen föreslår åtgärder som kan leda till att möjligheterna till en reell importkonkurrens utesluts. Flertalet av de remissinstanser som avstyrker utredningens förslag anser att behovet av särskilda skyddsåtgärder inte dokumenterats. Flera remissinstanser framhåller att utredningens förslag i alltför liten utsträckning beaktar konsumenternas intressen. Några remissinstanser anser att utredningen inte beaktat förslaget biståndspolitiska konsekvenser.

Flera remissinstanser anför att utredningens förslag att införa kombinationstullar för vissa produkter skulle leda till administrativt krångel och ökade administrativa kostnader för näringsliv och myndigheter. Det framhålls också att ett system med kombinationstullar medför problem vid tullbehandlingen och skapar betydande kontrollsvårigheter.

Generallstyrelsen redovisar de administrativa svårigheter och kontrollproblem som sammanhänger med värdetullar på trädgårdsområdet och som enligt styrelsen blir mer svårbemästrade med kombinerade tullar. Styrelsen anser att den mest ändamålsenliga lösningen skulle vara att återgå till enbart viktullar. Från handelns sida pekas också på möjligheten att återinföra viktullar, om detta anses motiverat med hänsyn till skydd mot lågprisimport.

Utredningens förslag om ett importminimiprissystem för tomater och slanggurkor avstyrks av handelns och industrins organisationer. Man pekar bl. a. på att ett flertal problem möter vid användningen av minimipriser, såsom risken för ett kringgående av systemet, svårigheterna att genomföra en effektiv kontroll samt den krävande administrativa belastningen.

Även statens jordbruksnämnd avvisar av nyssnämnda skäl tillämpning av importminimipriser. I valet mellan olika åtgärder som skydd mot låg-

prisimport förordar nämnden kombinerade värdetullar och viktullar. Nämnden framhåller härvid som väsentligt att åtgärder vidtas för ett så begränsat antal varor som möjligt. Enligt nämndens mening bör minimiviktullarna anpassas efter behovet av skydd under den tid då svenska produktionen avsåts. Viktullarna bör fastställas med beaktande jämväl av konsumenternas intresse av så låga priser som möjligt.

Kommerskollegium anser beträffande de problem som aktualiserats i samband med import av tomater från EG att dessa i första hand bör lösas genom tillämpning av GATT:s artikel VI angående antidumping- och utjämningstullar. Om detta ej skulle visa sig vara en framkomlig väg anser kollegiet att en lösning får sökas genom tillämpning av andra handelspolitiskt vedertagna åtgärder. Kollegiet vill härvid ej motsätta sig att man som ett alternativ överväger ett system med minimiviktullar som skulle kunna säsonganpassas.

Skånes handelskammare tillstyrker utredningens förslag att införa kombinationstullar för vissa produkter.

Trädgårdsnäringsens riksförbund framhåller att de kraftigt höjda oljepri- serna i förening med import av trädgårdsprodukter till onormalt låga priser har medfört att den svenska trädgårdsnäringsen har kommit i en mycket svår ekonomisk situation. Förbundet finner det därför angeläget att åtgär- der snarast vidtas, som förbättrar trädgårdsnäringsens situation. När det gäller tomatodlingen pekar förbundet på att läget är ytterst allvarligt genom att EG under viss tid subventionerar sin export av tomater. Enligt förbun- det kan detta motverkas genom ett importminimiprissystem eller genom att värdetullen kombineras med en minimiviktull som inte får understiga 1 krona per kg. Förbundet anser det vidare angeläget att för tomater liksom för övriga aktuella produkter kombinationstull får gälla för hela tullperio- den. Förbundet erinrar om att EG tillämpar såväl importminimiprissystem som kombinerade tullar för här berörda produkter.

För egen del vill jag anföra följande.

Den övergång från viktullar till värdetullar på trädgårdsområdet som beslutades av 1978/79 års riksmöte syftade till att värdesäkra tullnivån och förhindra att tullarnas skyddseffekt minskar i takt med inflationen. Rikt- punkten var att allmänt sett inte höja tullnivån utöver genomsnittsnivån för åren 1975–1977.

I enlighet med riksdagens begäran har trädgårdsnäringens utredningen re- dovisat de olika möjligheter som föreligger när det gäller skyddsåtgärder mot lågprisimport som kan bli besvärande genom övergången till värdetul- lar.

Frågan om särskilda åtgärder för att möta lågprisimport i allmänhet måste enligt min uppfattning bedömas mot bakgrund av den svenska inställningen att så långt som möjligt främja ett fritt varuutbyte länderna emellan. Samtidigt bör konsumenternas intresse av möjligheterna till fritt val av olika produkter och så låga priser som möjligt beaktas. Det är därför

angeläget att åtgärder vidtas endast i sådana fall då det finns risk för import av tillfälliga partier till särskilt låga priser som kan störa den normala handeln.

Möjligheterna att tillgripa skyddsåtgärder i situationer som avviker från vad som är att anse som normala regleras av Sveriges handelspolitiska åtaganden. Enligt GATT:s artikel VI kan sålunda under särskilda förutsättningar tillämpas antidumpingtull eller utjämningstull. Enligt artikel XIX i GATT, som avser nödfallsåtgärder beträffande import av särskilda varor, kan också åtgärder vidtas om ökad import av viss vara förorsakar eller hotar att förorsaka allvarlig skada på produktionen av en vara inom ett land. Även om dessa bestämmelser i allmänhet inte kan tillämpas utan omfattande undersökningar bör det enligt min uppfattning inte vara uteslutet att de i särskilda fall skall kunna tillämpas i fall av dumping eller subventioner eller på annan grund i enlighet med artikel XIX.

Ett system med importminimipriser skulle såsom ett flertal remissinstanser har framhållit vara administrativt betungande både för myndigheter och handeln. Betydande svårigheter föreligger att kontrollera att minimipriserna tillämpas på avsett sätt. Stora möjligheter finns också att kringgå systemet.

När det gäller valet av skydd mot s. k. lågprisimport torde ett system med kombination av minimiviktull och värdetull vara att föredra. Kombinerade tullar på trädgårdsområdet medför dock administrativa svårigheter såväl för importörer som för tullverket och kan därför bli mycket arbetskrävande. Med hänsyn härtill är jag inte beredd att förorda införande av kombinerade tullar utöver vad som kan anses nödvändigt med hänsyn till den svenska produktionen.

När det gäller tomater visar tillgängliga importsiffror att importpriserna under de senaste åren legat på en mycket låg nivå under månaderna juli–oktober, dvs. den från svensk produktionssynpunkt viktigaste tiden. Förhållandena har varit motsvarande för slanggurkor under tiden juni–september. För tomater gäller också att exportörer inom EG under denna tid har erhållit särskilt exportstöd, under det senaste året med ungefär 28 öre per kg.

Mot denna bakgrund förordar jag att värdetullen för tomater kompletteras med en minimiviktull av 70 kr. per 100 kg under månaderna juli–september och 50 kr. per 100 kg under oktober månad. För slanggurkor föreslår jag att värdetullen kompletteras med en minimiviktull av 50 kr. per 100 kg under juni månad och 70 kr. per 100 kg under månaderna juli–september. Såsom framgår av redogörelsen i det följande lägger de nya bindningarna av tullar som har överenskommit i omförhandlingarna inom GATT inga hinder i vägen för införande av de förordade minimiviktullarna.

Importsituationen för tomater och slanggurkor under andra tullperioder synes inte ha varit sådan att tillräckliga skäl föreligger för införande av

minimiviktullar. Detsamma gäller för de övriga produkter beträffande vilka trädgårdsnäringsutredningen föreslagit införande av minimiviktullar, nämligen morötter, vitkål och sallad. Jag är därför inte beredd att nu förorda minimiviktullar för dessa produkter.

Det kan emellertid finnas skäl att för olika produkter på trädgårdsområdet närmare följa utvecklingen av importen, bl. a. för att kunna bedöma verkningarna av de nya värdetullarna och för att få bättre underlag att pröva behovet av åtgärder i situationer med onormalt låg prissättning av importvaror. Det får ankomma på regeringen att ge berörda myndigheter i uppdrag att bevaka importutvecklingen i sådana fall. Detta kan avse såväl de produkter beträffande vilka trädgårdsnäringsutredningen föreslagit särskilda åtgärder som andra produkter där det finns anledning att följa importutvecklingen. Beträffande vitkål gäller speciella förhållanden som följd av de höga lagringskostnaderna. Myndigheterna bör därför särskilt noga följa importprisutvecklingen för vitkål för att kunna bedöma behovet av minimiviktull för denna produkt.

Jag övergår till att redovisa resultatet av de omförhandlingar som har ägt rum inom GATT:s ram med anledning av de ändringar i tulltaxan som har beslutats av 1978/79 års riksmöte.

Flera av tullarna på trädgårdsområdet är bundna i GATT. I den mån höjningar av bundna tullar aktualiseras krävs omförhandlingar med berörda länder. Detta gäller även vid en övergång till värdetull i de fall bindningen avser en viktull.

Bestämmelser om sådana omförhandlingar finns i artikel XXVIII i GATT. Enligt dessa bestämmelser tillkommer rätt att påyrka förhandling varje avtalsslutande part med vilken ursprungligen förhandlades om medgivandena och med varje annan avtalsslutande part som bedöms ha ställning som huvudleverantör. Samråd skall också på begäran ske med varje annan avtalsslutande part som bedöms ha ett väsentligt intresse i medgivandena. Vid dessa omförhandlingar, som också kan avse kompensation med avseende på andra varor, skall parterna sträva efter att bibehålla en allmän nivå av reciproka och ömsesidigt fördelaktiga medgivanden som inte är mindre gynnsam än vad som gällde innan sådana förhandlingar ägt rum.

Sedan GATT notifierats om önskemål om att omförhandla ett antal medgivanden på trädgårdsområdet inleddes förhandlingar under hösten 1979 med EG som på flertalet positioner på området har ställning som huvudleverantör. Några andra avtalsslutande parter har inte begärt förhandling eller samråd.

Omförhandlingarna har nu slutförts, sedan Sverige och EG den 19 mars 1980 enats om förslag till överenskommelse. Överenskommelsen innebär att Sverige i fråga om flertalet produkter som har varit bundna i GATT erbjuder återbindning vid de nya värdetullsatserna. Vidare erbjuds förbättringar av vissa tidigare bindningar och ett antal nya bindningar, dock på en nivå som motsvarar gällande tulltaxa.

Som kompensation för återtagandet av de tidigare svenska tullbindningarna lämnas därutöver erbjudanden om vissa sänkningar av de av riksdagen beslutade tullarna. För tomater under tiden 16 april–15 maj lämnas en bindning av 10 % i stället för den beslutade tullen 17 % (f. n. gäller tullfrihet för denna tidsperiod). Bindning lämnas för jordgubbar under tiden 1 juni–31 augusti vid 14 % (i stället för den beslutade tullen 15 %). Den nya bindningen för jordgubbar motsvarar i stort sett genomsnittet för nuvarande tull för åren 1976–1978.

Bindningarna för tomater och slanggurkor innebär att värdetullarna under vissa delar av året kombineras med minimitullar beräknade efter vikt. Minimiviktullarna skall kunna justeras i förhållande till utvecklingen av produktionskostnaderna för dessa produkter i Sverige. Denna justering får dock inte i något fall överskrida utvecklingen av levnadskostnadsindex i Sverige under samma tid.

En förteckning över de GATT-bindningar som ingår i förslaget till överenskommelse bör fogas till protokollet som *bilaga 3*.

Överenskommelsen innebär vidare att Sverige enligt särskild skriftväxling åtar sig att bevilja EG vissa tullförmåner som tillägg till de förmåner som Sverige redan beviljat i skriftväxling i anslutning till frihandelsavtalet 1972. Enligt skriftväxlingen 1972 beviljade Sverige bl. a. en nedsättning av tullen för vindruvor från kr. 12: 50 för 100 kg till 6: 25 för 100 kg. Enligt den nu föreliggande överenskommelsen avskaffas den svenska tullen för vindruvor helt för varor med ursprung i gemenskapen. Det kan nämnas att tullfrihet för vindruvor gäller vid import från u-länderna i enlighet med det allmänna tullpreferenssystemet.

Enligt skriftväxlingen sänks också tullen för champinjoner från 10 % till 8 % vid import från EG.

Jag förordar att regeringen föreslår riksdagen att godkänna den föreslagna överenskommelsen om GATT-bindningarna liksom förslaget om skriftväxling ang. tullförmåner betr. vindruvor och champinjoner.

Förslaget till ändring av lagen (1977: 975) med tulltaxa har utformats med beaktande av de åtaganden som överenskommelsen innebär för Sveriges del. I enlighet med vad jag tidigare har anfört föreslås kombinerade tullar för tomater under månaderna juli–oktober och för slanggurkor under månaderna juni–september. Förslaget till ändringar i tulltaxan överensstämmer i övrigt med vad 1978/79 års riksmöte har beslutat med anledning av propositionen om trädgårdsnäringen.

Genomförandet av de särskilda tullförmånerna betr. vindruvor och champinjoner kan ske med utnyttjande av de bemyndiganden som har lämnats regeringen enligt 4 § tullförordningen (1973: 979). Jag finner det naturligt, att ifrågavarande tullättnader – i likhet med som var fallet med de tullförmåner som lämnades enligt skriftväxlingen 1972 – skall kunna utsträckas att gälla även i förhållande till EFTA-länderna.

Jag förordar att ändringarna i tulltaxan träder i kraft den 1 juli 1980.

Detsamma bör gälla genomförandet av de särskilda tullförmånerna för vindruvor och champinjoner.

3 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom handelsdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna förslaget till överenskommelse med Europeiska gemenskapen beträffande bindningarna i GATT och beträffande tullförmåner för vindruvor och champinjoner,
2. antaga förslaget till lag om ändring i lagen (1977: 975) med tulltaxa.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

1974 ÅRS

TRÄDGÅRDSNÄRINGSUTREDNING

SKYDDSÅTGÄRDER MOT LAGPRISIMPORT
AV TRÄDGÅRDSPRODUKTER

PROMEMORIA 1979-12-18

Till Statsrådet och chefen för
jordbruksdepartementet

Genom beslut den 13 september 1974 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla högst fem sakkunniga att utreda trädgårdsnäringen. Med stöd av bemyndigandet har som sakkunniga förordnats departementsrådet Rune Henriksson, tillika ordförande, kommunalrådet Villiam Björk, direktören Valdo Carlström, handelsträdgårdsmästaren Anna-Lisa Nilsson och riksdagsledamoten Håkan Strömberg.

Som experter åt de sakkunniga har förordnats professorn Märten Carlsson, avdelningschefen Henry Gustafsson, agronomen Herbert Lööv, direktörerna Ragnar Moberg och Holger Nyström samt förbundsordföranden Börje Svensson.

Till sekreterare har förordnats avdelningsdirektören Lars Erik Gradin och till biträdande sekreterare bl.a. departementssekreteraren Stefan de Maré.

Utredningen har antagit namnet 1974 års trädgårdsnäringsutredning.

Utredningen erhöll den 2 augusti 1979 i uppdrag att före den 1 januari 1980 lämna förslag till skyddsåtgärder mot lågprisimport av trädgårdsprodukter.

Utredningen har i frågan haft överläggningar med företrädare för berörda myndigheter och organisationer.

Utredningen får härmed överlämna promemorian Skyddsåtgärder mot lågprisimport av trädgårdsprodukter som innehåller utredningens överväganden och förslag.

Utredningen är enig i sina förslag.

Särskilt yttrande har avgetts av experten Holger Nyström.

Stockholm den 18 december 1979

Rune Henriksson

/Stefan de Maré

INNEHÅLL	Sid.
1 Bakgrund	1
1.1 Trädgårdsnäringsutredningens be- tänkande SOU 1978:51	1
1.2 Remissinstansernas yttranden över betänkandet	2
1.3 Propositionen 1978/79:136 om träd- gårdsnäringsen	3
1.4 Riksdagsbehandlingen av propositionen	4
2 Utredningens uppdrag	5
3 Möjliga system för skydd mot lågpris- import	6
3.1 Särskild tull	6
3.2 Antidumping- eller utjämningsstullar	6
3.3 Kombinationstullar	7
3.4 Importminimipriser	7
3.5 Kvantitativa restriktioner	9
4 Överväganden och förslag	11
4.1 Lågprisimport	11
4.2 Jämförelse mellan olika system	13
4.3 Förslag till skyddsåtgärder	15
4.4 Lågprisimport av fruktträd	21
Bilaga	24
Särskilt yttrande av experten Holger Nyström	29

PROMEMORIA

SKYDDSÅTGÄRDER MOT LÅGPRISIMPORT AV TRÄDGÅRDSPRODUKTER1 Bakgrund1.1 Trädgårdsnäringsutredningens betänkande SOU 1978:51

1974 års trädgårdsnäringsutredning (Jo 1974:09) gjorde i betänkandet (SOU 1978:51) Svensk trädgårdsnäring - Produktion, rationalisering och internationella förhållanden en översikt av den svenska trädgårdsnärings produktionsförhållanden samt av Sveriges handel med trädgårdsprodukter och det nuvarande svenska gränsskyddet. Konkurrensen mellan i-länder och u-länder på trädgårdsområdet redovisades också. Utredningen företog en genomgång av gränsskyddet och lade fram förslag till förändringar av detta med utgångspunkt från att skyddet skulle bibehållas på i stort sett oförändrad nivå. Utredningens förslag, som omfattade kapitlen 6, 7 och 8 i tulltaxan (1977:975), innebär såväl tullhöjningar som tullsänkningar och ändringar av tullperioderna. I syfte att värdesäkra tullnivåerna föreslogs en övergång från viktullar till värdetullar för vissa produkter.

Trädgårdsnäringsutredningen föreslog också i betänkandet att ett system med importminimipriser införs för tomater och slanggurka, varigenom import av dessa varuslag inte skulle kunna ske till priser som underskrider vissa särskilt fastställda nivåer. Systemet med importminimipriser skulle sättas in genom regeringsbeslut om lågprisimport som allvarligt stör avsättningen av svensk produktion pågår under en längre tid.

Utredningen föreslog vidare för elva varupositioner (däribland tomater) att värdetullarna borde kompletteras med viktullar. De av utredningen föreslagna viktullarna skulle utgöra minimiviktullar då risken för lågprisimport för dessa varupositioner var särskilt stor.

1.2 Remissinstansernas yttranden över betänkandet

Många remissinstanser delade utredningens uppfattning att tullnivåerna borde värdesäkras så att tullens skyddseffekt inte minskar i takt med inflationen. Med hänsyn till kontrollsvårigheter när det gäller importen av trädgårdsprodukter avstyrktes dock en övergång till värdetullar från vissa myndigheter och handeln. Förslaget om minimitullar i form av viktullar som komplement till värdetullar mötte också kritik från vissa remissinstanser.

Beträffande värdetullar kombinerade med viktminimitullar (kombinationstullar) framhöll generaltullstyrelsen bl.a. att kombinationstullar ger ett bättre skydd mot prisbilliga varor än enbart värdetullar förutsatt att viktullen sätts tillräckligt högt. Man pekar dock på kontrollproblemen för värdetulldelen och de praktiska svårigheter i handhavandet av kombinerade tullsatser när fråga är om sändningar med många olika slags varor. Även kommerskollegium pekade i sitt yttrande på svårigheten ur tullbehandlingssynpunkt att administrera kombinationstullar. Dessa borde därför endast förekomma i mycket begränsad omfattning och då uteslutande i fall där ett starkt behov härav föreligger.

Vad gäller de av utredningen föreslagna importminimipriserna för tomater och slanggurka anförde kommerskollegium bl.a. att

det inte torde föreligga några formella hinder såvitt gäller hänsynen till våra åtaganden mot EFTA och EG för ett införande av ett sådant system. EG tillämpar ett eget importminimiprissystem och torde därför knappast kritisera en sådan åtgärd förutsatt att importminimipriserna endast har till syfte att skydda mot import till onormalt låga priser. Statens jordbruksnämnd pekade bl.a. på svårigheterna att effektivt kontrollera att ett minimiprissystem tillämpas på avsett sätt samt att avväga nivån för ett importminimipris.

1.3 Propositionen 1978/79:136 om trädgårdsnäringen

I propositionen 1978/79:136 om trädgårdsnäringen framhöll chefen för handelsdepartementet bl.a. följande.

När det gäller utredningens förslag om en övergång till värdetullar är det nödvändigt att beakta att trädgårdsområdet är svårbemästrat från tulltaxerings- och kontrollsynpunkt. Priserna varierar starkt och fastställs många gånger först efter importtillfället. Fastställandet och kontrollen av vikt är mot denna bakgrund enklare än fastställandet och kontrollen av värden som deklarereras.

Jag har emellertid fäst stort avseende vid de av utredningen angivna skälen för en övergång till värdetullar även på trädgårdsområdet, i likhet med vad som tidigare har skett med tullarna i allmänhet i den svenska tulltaxan. En vidgad tillämpning av värdetullar innebär att tullnivån värdesäkras och att tullens skyddseffekt inte minskar i takt med inflationen. Det synes inte heller vara rationellt att bibehålla viktullar och tillämpa ett system med återkommande revideringar av tullarna, med hänsyn till ändringar i penningvärdet.

I syfte att värdesäkra tullnivån och förhindra att tullens skyddseffekt minskar i takt med inflationen föreslog alltså regeringen en övergång från vikt- till värdetull för vissa trädgårdsprodukter hänförliga till 7 kap. (köksväxter) i tulltaxan samt tulltaxenumren 06.01 (planterade blomsterlökar),

06.02 (prydnadsvärter och andra värter), 08.07 (stenfrukter), 08.08 (färska bär), 08.09 (meloner) och 08.11 (tillfälligt konserverade frukter). Undantag gjordes för vissa varupositioner, främst snittblommor (kap. 6) samt äpplen och päron (kap. 8), där kontrollsvårigheterna är särskilt påtagliga vid en övergång till färdetullar och där Sveriges åtagande i GATT talade för att behålla viktullarna.

I propositionen föreslogs inte något permanent system med importminimipriser. Det skulle dock ankomma på regeringen att vid import till onormalt låga priser ge berörda myndigheter i uppdrag att bevaka importutvecklingen och om situationen så skulle kräva föreslå lämpliga åtgärder.

1.4 Riksdagsbehandlingen av propositionen

Propositionen om trädgårdsnäringen behandlades i riksdagen dels av jordbruksutskottet (JoU 1978/79:29), dels av skatteutskottet (SkU 1978/79:47).

Riksdagen biföll förslaget om övergång till värdetullar. Riksdagen gjorde dock vissa ändringar i tulltaxeförslaget. Bl.a. beslöts i fråga om matlök (16/7-29/2) och nyskördd potatis (6/6-5/7) viss höjning av den föreslagna värdetullen samt införandet av minimiviktull. Vidare begärdes att regeringen skyndsamt skulle utarbeta skyddsåtgärder mot lågprisimport i enlighet med vad som föreslogs i centerpartimotionen 1978/79: 2473.

I motionen hävdas bl.a. att det för grönsaker är nödvändigt att trädgårdsnäringens utredningen får i uppdrag att omgående utarbeta förslag till åtgärder mot sådan lågprisimport som genom värdetullarna under vissa tider ger ett sämre gräns-

skydd än nu utgående viktullar. Man hänvisar dels till att EG-staterna förutom högre värdetullar har värdetullarna kombinerade med viktullar som skydd mot import till onormalt låga priser, dels till att trädgårdsnäringsutredningen i sitt betänkande föreslog kombinerad vikt- och värdetull för vissa produkter samt importminimipriser för tomater och slanggurka.

2 Utredningens uppdrag

Regeringen uppdrog den 2 augusti 1979 åt grädgårdsnäringsutredningen att lämna förslag till skyddsåtgärder mot lågprisimport i enlighet med vad som föreslås i riksdagsmotionen 1978/79:2473. Förslaget skall lämnas före den 1 januari 1980.

3 Möjliga system för skydd mot lågprisimport

Det finns flera möjliga alternativ när det gäller att utforma skydd mot lågprisimport. Dessa åtgärder beskrivs i det följande.

3.1 Särskild tull

För ändring av tullar krävs i princip riksdagens godkännande. Om särskilda skäl föreligger kan dock regeringen enligt 2 § tullförordningen (1973:979, ändrad senast 1975:94) förordna att varor som förtullas skall beläggas med särskild tull. Sådant förordnande skall underställas riksdagen för godkännande inom en månad eller, om riksmöte inte pågår, inom en månad från början av nästa riksmöte.

Bemyndigande såsom det i 2 § tullförordningen har funnits sedan länge. Det har emellertid kommit till användning endast i ett fåtal fall, när en tullhöjning ansetts nödvändig av handelspolitiska skäl eller ur skyddsasynpunkt. Det skedde senast år 1958 då minimitullar infördes för gummidäck samt vissa textil- och porslinsvaror. Dessa tullar som underställdes riksdagen genom propositionen 1959:39 har sedermera arbetats in i tulltaxan.

3.2 Antidumping- eller utjämnings tullar

För att motverka att dumping eller subventionering i utlandet skadar svenskt näringsliv kan regeringen enligt 3 § tullförordningen förordna att varor som förtullas skall beläggas med antidumping- eller utjämnings tull.

Bemyndigande att förordna om antidumpingtull har funnits sedan år 1950. Förordnanden om sådan tull har varit i kraft vid ett

par tillfällen. I likhet med flertalet andra industriländer har Sverige anslutit sig till överenskommelsen om tillämpning av artikel VI i GATT, den s.k. antidumpingkoden. Kodens reglerar ingående under vilka förutsättningar och på vilket sätt åtgärder mot dumping får vidtas. Fr.o.m. den 1 januari 1980 träder en ny GATT-kod om subventioner och utjämningsstullar i kraft där skadebegreppet och sambandet mellan skada och subventionering närmare definieras.

Regeringens möjligheter att agera mot påstådd dumping är begränsade genom att bestämmelserna i antidumpingkoden måste iakttas.

3.3 Kombinationstullar

De nya värdetullarna kan kombineras med minimiviktstullar, som om de sätts på lämplig nivå kan mildra marknadsstörningar till följd av lågprisimport. För att behålla sin skyddsverkan i en period av fortgående inflation måste minimiviktstullarna höjas med jämna mellanrum och anpassas till penningvärdeförsämringen. I regeringens proposition om trädgårdsnäringsutredningen förordades inte i något fall kombinationstullar med hänvisning till att de är administrativt betungande för berörda myndigheter. Riksdagen beslöt emellertid att minimiviktstull skulle gälla under tullperioderna för matlök och nyskördad potatis.

3.4 Importminimipriser

I betänkandet SOU 1978:51 föreslog trädgårdsnäringsutredningen att ett system med importminimipriser (referenspriser) utformas för att sättas in genom regeringsbeslut om lågprisimport som allvarligt stör avsättningen av svenska tomater och slanggurka pågår under en längre tid. Ett sådant system liknar det referensprissystem som används inom EG, men kan utformas så att en omfattande administration undviks.

Ett importminimiprissystem innebär att en utjämningsavgift tas ut som ett tillägg till tull så snart referens- eller minimipriset understigs. Utjämningsavgiften motsvarar skillnaden mellan referenspriset och importpriset. Med en sådan avgift kan verkningarna av en lågprisimport helt neutraliseras. Liksom minimiviktullarna måste referenspriserna justeras med jämna mellanrum för att inte inflationen skall urholka deras skyddsverkan.

EG tillämpar sedan länge ett referensprissystem på vissa trädgårdsprodukter.

Referenspriset är den prisnivå, vilken importen av dessa produkter från något tredje land till EG inte får understiga utan att en utjämningsavgift påläggs. Referenspriserna fastställs av den s.k. förvaltningskommittén för frukt och grönsaker före varje regleringsårs början och är enhetliga för alla medlemsstater. Referenspriserna varierar dock i allmänhet med hänsyn till säsongmässiga svängningar. Följande varugrupper omfattas f.n. av referensprissystemet: tomater, apelsiner, mandariner, citroner, plommon, bordsdruvor, äpplen, päron, persikor, gurkor och körsbär.

Referenspriserna fastställs på grundval av de producentpriser som under föregående treårsperiod noterats på de viktigaste producentmarknaderna där priserna i allmänhet är lägst, i varje medlemsstat. Dessutom beaktas den genomsnittliga utvecklingen av de bas- och inköspriser, som för den interna marknadsregleringen varje år fastställs av ministerrådet. För att få fram interna priser med vilka importpriserna kan jämföras, i samma handelsled, ingår även kostnaderna för transport från produktionsplats till konsumtionscentra i referenspriserna. Referenspriserna fastställs för kvalitetsklass I medan det för andra kvalitetsklasser finns särskilda omräkningskoefficienter.

Kommissionen förses dagligen med informationer rörande importpriser m.m. på de mest representativa grossistmarknaderna för frukt och grönsaker i EG:s medlemsländer så att priserna för importerade produkter av i allmänhet kvalitetsklass I kan beräknas. Från dessa noteringar görs avdrag för utgående tull och eventuella avgifter varefter ett särskilt importpris fastställs varje marknad dag för varje land som till EG exporterar produkter, vilka ingår i referensprissystemet.

En utjämningsavgift införs därefter i princip om det särskilda importpriset för ett exportland understiger referenspriset med mer än 0,50 kontoenheter (ke) per 100 kg under två på varandra följande marknad dagar. Utjämningsavgiften motsvarar skillnaden mellan gällande referenspris och genomsnittet för de senaste två dagarnas särskilda importpris för ifrågavarande land. Avgiften för exportlandet i fråga uppgår till samma belopp oberoende av i vilket EG-land som importen sker och utgår som tillägg till gällande tull.

Införda utjämningsavgifter avskaffas när det särskilda importpriset för exportlandet uppgår till eller överstiger referenspriset under två på varandra följande marknad dagar. Utjämningsavgiften avskaffas även när något pris för det aktuella exportlandet överhuvudtaget inte kunnat noteras för ifrågavarande produkt under sex på varandra följande marknad dagar.

1.5 Kvantitativa restriktioner

Importen av varor till Sverige regleras med vissa undantag genom kungörelsen (1974:82) angående allmänt importförbud. Enligt denna kungörelse får import inte äga rum utan tillstånd av jordbruksnämnden när det gäller jordbruksvaror och kommerskollegium i övrigt. Jordbruksnämnden har frilistat nästan alla varor inom sitt område. Licenstvång gäller bl.a. för äpplen, päron (alla länder) och potatis (östländerna).

Kvantitativa restriktioner är enligt GATT:s artikel XI principiellt förbjudna. Förutom vissa allmänna undantag härifrån ingår i avtalet undantag för importrestriktioner till skydd för betalningsbalansen (artikel XII) och för vissa fall av marknadsstörning (artikel XIX) samt undantag med hänsyn till vissa väsentliga säkerhetsintressen (artikel XXI).

Importrestriktioner inom ramen för bilaterala avtal med GATT-länder har trots förbudet i artikel XI och under återopande av undantagsbestämmelserna inte ansetts strida mot GATT-avtalet så länge andra avtalslutande parter väsentliga intressen inte berörts. Avsiktsförklaringar har dock avgetts om avveckling av diskriminerande restriktioner till vissa östländer i deras anslutningsprotokoll till GATT. I enlighet med dessa protokoll skall restriktioner som upprätthålls efter år 1974 underkastas särskild granskningsprocedur i syfte att möjliggöra en avveckling av restriktionerna.

4. Överväganden och förslag

4.1 Lågprisimport

Riksdagens beslut i maj 1979 om trädgårdsnäringen (prop. 1978/79:136, JoU 1978/79:29, SkU 1978/79:47, rskr 1978/79:400) innebar en övergång från vikt tullar till värdetullar för flertalet trädgårdsprodukter. Införandet av värdetullar medför på sikt avsevärda förbättringar i tullskyddet. Framför allt blir tullskyddets storlek oförändrad vid förändringar i prisnivån.

En nackdel med värdetullar är att de vid import till låga priser kan ge ett sämre skydd än vikt tullar. Den övergång från vikt tullar till värdetullar som riksdagen beslöt kan alltså innebära att tullskyddet försämras vid import till låga priser. Av denna anledning har riksdagen begärt skyddsåtgärder mot lågprisimport i enlighet med vad som föreslås i motionen 1978/79: 2473.

Import till priser, som avsevärt understiger de priser som normalt gäller vid den ifrågavarande tidpunkten, förekommer för i stort sett alla trädgårdsprodukter. Lågprisimporten kan avse såväl större som mindre partier och förekomma under längre eller kortare tid. Importen kommer från olika delar av världen; det kan vara från öststaterna, Medelhavsländerna, de västeuropeiska länderna eller annan del av världen. Ofta rör det sig om överskottsproduktion som man önskar få avsatt i Sverige.

En bidragande orsak till att andra länders överskottsproduktion på detta sätt avsetts på den svenska marknaden är det förhållandet att Sverige under långa perioder av produktionssäsongen är den enda marknad i norra och västra Europa som varken är stängd för import (såsom Norge och Finland) eller skyddas av importminimipriser och kombinationstullar (såsom EG).

Handeln med frukt och grönsaker sker ofta genom s.k. konsignationsaffärer. Denna handel tillgår så att ett parti av t.ex.

slanggurka överlåtes till en svensk grossist utan att priset fastställts. Grossisten säljer sedan partiet till detaljhandeledet till det pris som marknaden vill betala. Därefter erhåller leverantören i utlandet betalning efter det att grossisten dragit av ersättning för sina kostnader. Konsignationshandeln kan sägas utgöra en kommissionsförsäljning utan fastställda priser.

Enligt utredningens mening skapar detta slag av handel lättare förutsättningar för lågprisimport än andra handelsformer.

Även om det är svårt att spekulera om den framtida marknadsutvecklingen är det mycket som talar för att konkurrensen på trädgårdsområdet kommer att ytterligare öka i framtiden och därmed också risken för ökad avsättning av överskottspartier till låga priser. Faktorer som talar härför är bl.a. det allt effektivare utnyttjandet av produktionspotentialen i Medelhavsområdet, EG:s förestående utvidgning med tre länder från detta område samt många u-länders och östländers ökade satsning på export av trädgårdsprodukter.

Omfattningen av lågprisimporten är det svårt att redovisa. Den svenska importstatistiken omfattar endast medelpriset per månad för de olika trädgårdsprodukterna. Någon redovisning för prissvängningarna mellan olika dagar förekommer inte i den officiella statistiken. Trädgårdsnäringsutredningen kan därför inte lämna någon sådan redovisning, vilket hade varit önskvärt.

Redan av månadsmedeltalen framgår dock att importpriserna för vissa produkter tidvis är mycket låga. Erfarenhetsmässigt kan dessutom konstateras att stora prisskillnader föreligger vid samma tidpunkt mellan olika importpartier. Storlekarna av dessa prissvängningar varierar för de olika produkterna.

Riksdagen har angett att övergången till värdetullar inte bör innebära att en vara beläggs med ett lägre tullbelopp per vikt-

enhet än nu utgående viktullar medför. Enligt utredningens mening bör den av riksdagen sålunda angivna minimiskyddsnivån i allmänhet ge trädgårdsprodukterna ett godtagbart skydd mot import till låga priser.

Inom EG definieras lågprisimport som sådan import som sker till priser som understiger särskilt fastställda referensnivåer. Dessa referenspriser fastställs i princip på grundval av de producentpriser som under närmast föregående treårsperiod noterats på de viktigaste producentmarknaderna där priserna i allmänhet är lägst, i varje medlemsstat. EG:s definition är dock svår att tillämpa i Sverige med tanke på den svenska marknadens begränsade storlek och importens starka påverkan på den inhemska prisnivån.

Med lågprisimport avser utredningen i denna promemoria sådan import som med värdetull ger ett lägre tullbelopp per viktenhet än vad en motsvarande viktull skulle innebära.

4.2 Jämförelse mellan olika system

De i avsnitt 3 tidigare redovisade systemen för skydd mot lågprisimport har vart och ett sina för- och nackdelar som får vägas mot den grad av skydd man önskar få ut av systemet. Det system som väljs bör således ge ett tillfredsställande skydd i olika avseenden mot lågprisimport. Samtidigt är det av stor betydelse att systemet medger att åtgärder kan sättas in snabbt.

Systemet bör vidare vara någorlunda lättadministrerat och överskådligt. Det bör stå i överensstämmelse med Sveriges handelspolitiska åtaganden. Konsumenternas intresse av att erhålla tillgång till grönsaker som är billiga men också av god kvalitet och med jämnt tillförsel måste också beaktas i sammanhanget.

Sveriges handelspolitiska åtaganden förutsätter att tullarna för de produkter som ingår i systemet inte är bundna i GATT. I det fortsatta resonemanget utgår därför utredningen från att Sverige vid de förestående GATT-förhandlingarna lyckas frigöra tomaterna från bindningar och att tullarna för övriga här aktuella varor hålls fria från nya bindningar.

Särskild tull och antidumpingtull. Leveranserna med lågprisvaror kommer ofta oväntat. De kan också som tidigare framhållits upphöra efter relativt kort tid. De åtgärder som skall sättas in måste förför kunna vidtas utan tidsutdräkt för att få effekt.

Den möjlighet regeringen har att införa särskild tull enligt 2 § tullförordningen kräver en viss tidsåtgång innan beslut kan fattas om tullens införande. Vederbörande myndighet skall först konstatera att lågprisimport föreligger samt därefter göra framställning till regeringen, som slutligen fattar beslut. Vid denna tidpunkt torde skadan redan vara skedd. Detta tillvägagångssätt är därför alltför omständigt för att passa i lågpris-sammanhang. Detsamma gäller i än högre grad möjligheten att införa antidumpingtull.

Kvantitativa restriktioner är i handelspolitiska sammanhang ett mycket grovt medel och i princip förbjudet. Det skulle heller knappast vara förenligt med artikel 15 i frihandelsavtalet mellan Sverige och EG. Utredningen anser därför inte att kvantitativa restriktioner bör komma ifråga som ett medel mot lågprisimport.

Kombinationstullar. Som tidigare nämnts har riksdagen redan beslutat att kombinationstullar (värdetull + minimiviktull) skall införas under tullperioderna för matlök och nyskördad potatis.

Viktullar ger som förut nämnts ett bättre skydd mot lågprisimport än värdetullar och kan därmed komplettera det skydd som ges genom värdetullarna. Vikttullen sätts automatiskt in mot inkommande lågprispartier och medför i det avseendet ett effektivt skydd. Eftersom viktullar urholkas av inflationen bör de med jämna mellanrum, t.ex. vartannat år, ses över så att de kan behålla sin skyddseffekt. Med hänsyn till det administrativa merarbete som förorsakas bl.a. tullverket genom kombinationstullarna bör de begränsas till ett så litet antal varor som möjligt, dvs. varor som ofta är utsatta för lågprisimport och som är av stor betydelse för den svenska produktionen.

Importminimipriser kan i princip effektivt skydda mot lågprisimport. En nackdel är dock den omfattande administrativa apparat som kan behöva byggas upp åtminstone om ett referensprissystem liknande det som används inom EG skulle införas. En annan nackdel är svårigheterna att fastställa lämpliga nivåer på importminimipriserna i förhållande till producenter, konsumenter och exportländer. Importminimipriserna kan dock effektivare än kombinationstullarna lindra effekterna av lågprisimport.

4.3 Förslag till skyddsåtgärder

Utredningen har undersökt behovet av skydd mot lågprisimport för de trädgårdsprodukter som enligt riksdagens beslut skall omfattas av värdetull. Utredningen har därvid funnit att fem produkter f.n. är i behov av sådant skydd. Dessa, som samtliga är av väsentlig betydelse för svensk trädgårdsnäring, är morötter, vitkål, tomater, slanggurka och sallat.

Av de nämnda produkterna förekommer såväl offerter som genomförd import till låga priser vilka stör prissättningen på den svenska marknaden. Erfarenhetsmässigt är det också känt att enbart offerter kan vara tillräckligt för att pressa priserna. Det kan således inte alltid utläsas av importstatistiken att en påverkan av priset på den svenska marknaden förekommer. Det är vidare inte möjligt att konstatera hur prissättningen skett av olika partier då importstatistiken redovisas månadsvis.

Utredningen tar i det följande upp de fem produkter för vilka särskilda åtgärder mot lågprisimport bör sättas in.

I en bilaga till promemorian redovisas för varje produkt medelimportpriset månadsvis för åren 1976-1978 och importens storlek månadsvis för samma period. Den svenska produktionens omfattning framgår också liksom tulltaxenumren.

För morötter (bilagan sid. 24) föreslår utredningen en kombinationstull med värdetull på 10 % och med minimiviktstull på 10 kr./100 kg. Av tullstatistiken framgår att prisnivån under åren 1976-1978 genomsnittligt legat över den gräns vid vilken minimiviktstull enligt förslaget skulle börja tillämpas. Däremot uppvisar enstaka månader lägre priser. För att bibehålla importskyddets effekt även under sådana månader föreslås därför en kombinationstull på ovanstående sätt.

Vitkål (bilagan sid. 25) har under åren 1977 och 1978 importerats till mycket låga priser. Det rör sig om import från Västtyskland som sedan år 1975 ökat exporten till Sverige med ca 700 %. Det finns anledning förmoda att det rör sig om över-skottspartier som inte gått åt vid surkålstillverkning. Månadsmedelpriser vid import omkring 40 öre per kg förekom år 1978. Den svenska produktionskostnaden torde uppgå till omkring 100 öre per kg. Utredningen finner det nödvändigt att värdetullen kombineras med en viktstull. I annat fall uppstår en kraftig sänkning av tullskyddet under de tider då lågprisimport av ovan beskrivet slag förekommer.

Utredningen föreslår därför tull på följande sätt.

- 1/5 - 30/11 värdetull på 10 % minimiviktstull på 10 kr./100 kg
- 1/12 - 30/4 värdetull på 17 % minimiviktstull på 15 kr./100 kg.

Sallat (bilagan sid. 26) omfattar isbergssallat och vanlig sallat, som är två helt skilda produkter. Prismässigt ligger isbergssallaten omkring 2 kr. lägre än vanlig sallat. 1978 års genomsnittspriser var vid import av isbergssallat 4,23 kr./kg och vid import av vanlig sallat 6,79 kr./kg.

De största exportländerna av isbergssallat är USA, Spanien och Italien. Vanlig sallat kommer till ca 80 % från Holland. Import till lågpris uppträder tidvis vår och höst. Utredningen har funnit att det är av väsentlig betydelse att låga priser inte alltför mycket får tillåtas reducera tullens skyddseffekt och föreslår därför en kombinerad tull under resp. tullperiod med en värdetull på 11 % samt en minimivikt-tull på 45 kr./100 kg.

För att minimivikt-tullarna skall behålla sin skyddseffekt på längre sikt är det väsentligt att de med jämna mellanrum, förslagsvis vartannat år, ses över.

Utredningens förslag i fråga om kombinationstullar framgår av tabell 1.

Tabell 1. Kombinationstullar enligt utredningens förslag samt import och svensk produktion

Produkt	Värde-tull %	Minimivikt-tull kr./100 kg	Import 1 000 ton	Sv. prod. 1 000 ton
Morötter 1/7-30/4	10	10	9	44
Vitkål 1/5 -30/11	10	10	} 9	23
1/12-30/4	17	15		
Sallat				
Isberg 1/4-30/11	11	45	6	3
Vanlig 1/3-15/12	11	45	3	3

Tomater och slanggurka (bilagan sid. 27 och 28) har mycket stor betydelse för den svenska trädgårdsproduktionen. Odling av tomat förekommer vid ca 1 100 växthusföretag och odling av gurka vid ca 430 företag. Den odlade arealen upptar för tomat ca 20 % av den totala växthusarealen och för gurka drygt 11 %. Dessa båda produkter upptar således nästan en tredjedel av all växthusareal. Störningar i avsättningsförhållandena för dessa produkter medför därigenom allvarliga problem för hela odlingen i växthus. Det är därför enligt utredningens mening ytterst angeläget att åstadkomma ett verkningsfullt skydd mot lågprisimport för båda produkterna.

Produktionskostnaden för ett kg tomat beräknas år 1979 uppgå till 7 kr. och år 1980 till ca 7,70 kr. med oförändrade energipriser. Motsvarande kostnad för gurka beräknas till 4 kr. resp. 4,50 kr. Därav utgör 25 % kostnad för uppvärmning.

Ett system med kombinationstullar ger för tomat en värdetull på 17 % och en minimiviktstull på 50 kr./100 kg under tullperioden som sträcker sig från den 16 april till den 31 oktober. För gurka blir värdetullen 20 % och minimiviktstullen 50 kr./100 kg för tullperioden den 16 mars - den 30 september.

Minimiviktstullar av denna storleksordning medför enligt utredningens mening inte något tillräckligt skydd mot lågprisimport av dessa produkter. Mer effektiva åtgärder behövs om inte produktionen skall äventyras genom de ständigt återkommande importstörningarna. För tomat och gurka bör därför ett importminimiprissystem införas.

Vid ett sådant system bör importminimipriserna fastställas en gång varje år och avse kommande odlingssäsong. Inledningsvis kan dessa sättas med ledning av den definition av lågprisimport

som tidigare getts. För tomat skulle minimipriset då uppgå till 2,94 kr./kg och för gurka till 2,50 kr./kg. För enkelhets skull utjämnas minimipriset för tomat till 3 kr./kg.

Om import förekommer till priser som underskrider dessa priser skall en tilläggsavgift tas ut så att importpriset motsvarar det fastställda importminimipriset. Tullen beräknas därefter på detta pris. För tomater kommer det sammanlagda skyddet (tilläggsavgift och tull) att uppgå till 3,50 kr./kg. Även om andra tekniska lösningar - än den utredningen föreslår - väljs måste det minsta importpriset enligt utredningens mening ligga på denna nivå, 3,50 kr./kg.

Den närmare utformningen av ett system med importminimipriser bör enligt utredningens mening ske på följande sätt.

Utredningen har vid en genomgång av EG:s referensprissystem funnit detta vara alltför administrativt tungt och inte ägnat att på ett nöjaktigt sätt kunna lösa behovet av ett svenskt skydd mot lågprisimport. Utredningen har därför konstruerat ett enklare system som kan fungera till följd av den tullprocedur som tillämpas i Sverige.

Den tullbehandling som tillämpas i Sverige bygger på en tulldeklaration från importören. Underlaget för denna är en faktura. För att fastställa den utgående tullen behövs f.n. en viktangivelse och för att fastställa mervärdesskatten, vilket tullen också gör, behövs en värdeangivelse.

Vid en kombinerad värde- och vikttull beräknas tullen alternativt efter de båda uppgifterna och det högsta tullbeloppet debiteras importören.

Med ledning av de uppgifter som skall bilda underlag för tull-uppbörd m.m. kan ett genomsnittligt pris framräknas om det inte redan finns angivet i tullhandlingarna. Importpriset jämförs så med det fastställda importminimipriset. Om det faktiska importpriset är lägre tas mellanskillnaden ut som en tilläggsavgift av tullverket i samband med tull- och momsdebiteringen.

Genom att låta tullen kontrollera prisnivån på varje parti kan ett administrativt tungt övervakningssystem undvikas. Systemet medför visst merarbete för tullen. Om debiteringen av avgifterna blir betungande eller inte är svårt att förutse då lågprisimportens hela omfattning inte är känd.

Sammanfattning Trädgårdsnäringsutredningen föreslår således att

importminimiprissystem införs för tomater och slanggurka ..
samt att

kombinationstullar införs (värdetullar + minimiviktstullar)
för morötter, vitkål och sallat.

Dessa åtgärder bör vidtas snarast möjligt.

Utredningen har även undersökt behovet av skyddsåtgärder mot lågprisimport för andra trädgårdsprodukter, framför allt blomkål och sallatskål.

Beträffande blomkål konstaterar utredningen att, även om lågprisimport tidvis förekommer för denna produkt, så är låga priser på den svenska marknaden oftast förorsakade av stor inhemsk produktion som drivits fram p.g.a. vädersituationen. Utredningen finner därför att blomkål tills vidare inte bör beläggas med kombinationstull.

Sallatskål är en relativt ny produkt som fått stor efterfrågan. Utredningen har inte nu funnit tillräckliga skäl för att f.n. belägga denna produkt med kombinationstull.

Utredningen vill understryka att de åtgärder som föreslås grundar sig på förhållandena fram till hösten 1979. Snabba förändringar kan uppstå på importen och lågprisproblem uppkomma för nya produkter, t.ex. champinjoner. Det är därför angeläget att vederbörande myndigheter noggrant följer import- och prisutvecklingen så att skyddsåtgärder kan vidtas i tid.

4.4 Lågprisimport av fruktträd

I skatteutskottets betänkande sägs bl.a. att utskottet är medvetet om att det förekommer en besvärande lågprisimport av fruktträd. Denna skulle på sikt kunna äventyra den inhemska plantskoleverksamhetens existens. Enligt utskottets mening skulle den föreslagna tulländringen inte räcka till för att möta denna import. Generella åtgärder som snabbt kan sättas in förordas.

Utredningen har för att överväga lämpliga åtgärder inhämtat upplysningar om import m.m.

Odlingen av plantskolealster synes ha haft en gynnsam lönsamhetsutveckling framför allt under 60-talet och början av 70-talet. Av vissa produktslag importeras emellertid betydande kvantiteter till låga priser. Importen av t.ex. förädlade fruktträd har stigit med 50 % under de senaste tre åren. År 1976 var importen 67 ton (675 000 kr.), år 1977 var importen 99 ton (1 042 000 kr.) och år 1978 var den 105 ton (1 413 000 kr.). Av importen år 1978 kom 43 ton (416 000 kr.) från vissa

öststater. Under den senaste femårsperioden har importen från Polen stigit från 8 till 36 ton. Under år 1978 har också import från Ungern skett med 10 ton (23 000 kr.).

Den svenska produktionen uppgår till ca 210 ton.

Den nuvarande tullen på fruktträd uppgår till 60 kr./100 kg för förädlade och 30 kr./100 kg för andra. Ett normalt fruktträd med utbildad krona väger ca 1 kg. Detta innebär att tullen uppgår till ca 60 öre för ett sådant fruktträd.

Med den nya tullen, vilken är 6 %, kommer fruktträd, som kostar mindre än 10 kr. vid importen att få lägre tullbelastning än f.n. De importpriser som har förekommit från vissa öststater har i allmänhet varit lägre än 10 kr. För importen från Ungern år 1979 uppgick importpriset endast till 2,35 kr. Motsvarande priser på inhemskt producerade fruktträd uppgår till ca 40 kr.

De statistiska uppgifter, som här redovisas, understryker den situation som skatteutskottet påtalat beträffande importkonkurrensen för inhemsk fruktträdsproduktion. Utredningen är helt införstådd med att dessa prisdifferenser mellan importerad och inhemsk vara på sikt utgör ett allvarligt problem för den svenska fruktträdsproduktionens fortbestånd. Utredningen är medveten om att det finns betydande värden i en bestående svensk fruktträdsproduktion.

Utredningen anser att de stora prisdifferenserna mellan importerad och inhemsk vara skapar såväl prismässiga som tekniska möjligheter att öka en export till Sverige. Det framgår emellertid av prisdifferenserna att en kombinerad värde- och viktull är helt verkningslös i sammanhanget.

Den andra vägen att möta lågprisimport är genom importminimipriser. När det gäller fruktträd skulle en sådan åtgärd kunna tillämpas. Innan en importminimiprisnivå emellertid fastställs, anser utredningen att man ytterligare bör försäkra sig om tendensen i importutvecklingen. Utredningen anser därför att frågan om skydd för lågprisimport för fruktträd bör omprövas efter ytterligare något år. Under denna tid bör importutvecklingen noggrant och kontinuerligt följas.

MORÖTTOR (7.01.211 och 219)Medelimportpris månadsvis kr/kg

	1976	1977	1978
Januari	0,93	1,72	1,11
Februari	1,27	1,91	1,27
Mars	1,51	1,95	1,36
April	1,32	1,99	1,58
Maj	1,38	2,19	1,61
Juni	1,36	2,08	2,16
Juli	1,31	1,86	2,15
Augusti	1,56	1,40	1,94
September	1,33	1,04	1,41
Oktober	1,20	1,10	1,37
November	1,38	1,00	1,29
December	1,42	1,04	1,34

Import månadsvis i ton

	1976	1977	1978
Januari	993	358	523
Februari	860	395	786
Mars	1 250	1 186	944
April	1 199	1 034	1 425
Maj	836	1 791	1 672
Juni	1 067	1 138	1 184
Juli	1 281	598	907
Augusti	554	457	326
September	341	163	188
Oktober	147	90	227
November	136	161	263
December	216	281	319
Summa	8 880	7 652	8 364
kr/kg	1,33	1,90	1,63

Svensk produktion ca 44 000 ton

VIT- OCH RÖDKÄL (7.01.410)Medelimportpris månadsvis kr/kg

	1976	1977	1978
Januari	0,74	0,67	0,44
Februari	0,84	0,78	0,41
Mars	0,95	0,87	0,38
April	1,31	1,57	0,49
Maj	1,90	2,05	1,22
Juni	1,98	1,56	1,25
Juli	1,38	1,09	1,10
Augusti	-	0,55	-
September	-	0,46	-
Oktober	-	0,45	-
November	-	0,45	0,46
December	0,79	0,35	0,53

Import månadsvis i ton

	1976	1977	1978
Januari	871	280	598
Februari	1 440	903	1 128
Mars	1 967	1 538	1 078
April	1 735	1 387	1 733
Maj	1 285	1 260	1 714
Juni	1 367	1 467	1 286
Juli	887	532	98
Augusti	12	481	1
September	2	428	-
Oktober	-	267	-
November	11	60	189
December	231	639	670
Summa	9 308	9 251	8 475
kr/kg	1,28	1,16	0,74

Svensk produktion ca 23 000 ton

SALLAT (7.01.851, 852, 853 och 854)Medelimportpris månadsvis kr/kg

	1976		1977		1978	
	vanl. sallat	isbergs-sallat	vanl. sallat	isbergs-sallat	vanl. sallat	isbergs-sallat
Januari	4,25	2,94	7,71	3,31	6,01	4,27
Februari	6,45	3,29	7,32	3,97	7,25	6,59
Mars	6,31	4,00	5,19	4,01	6,76	4,96
April	5,24	2,72	5,94	4,98	6,49	4,81
Maj	4,94	3,47	7,00	4,45	8,63	4,11
Juni	5,09	3,10	-	4,64	7,04	2,98
Juli	-	2,29	-	-	-	-
Augusti	-	-	-	-	-	-
September	-	-	-	-	-	5,62
Oktober	5,17	4,46	5,22	2,76	6,92	3,41
November	4,62	2,57	5,18	2,77	7,59	2,92
December	4,84	2,61	5,63	5,28	6,43	3,94

Import månadsvis i ton

	1976		1977		1978	
	vanl. sallat	isbergs-sallat	vanl. sallat	isbergs-sallat	vanl. sallat	isbergs-sallat
Januari	897	165	338	611	424	777
Februari	453	462	351	606	369	488
Mars	450	416	456	716	494	670
April	507	522	328	639	253	735
Maj	207	346	84	432	73	303
Juni	100	567	23	319	25	623
Juli	16	230	42	28	55	32
Augusti	24	2	45	2	38	12
September	28	-	24	1	129	39
Oktober	64	79	87	356	225	455
November	263	521	327	491	298	578
December	352	418	404	453	352	424
Summa	3 361	3 728	2 509	4 654	2 735	5 736
kr/kg	5,20	3,32	6,12	4,02	6,79	4,23

Svensk produktion isbergssallat 2 500 ton
vanl. sallat 3 300 ton

TOMAT (7.01.701 och 702)Medelimportpris månadsvis kr/kg

	1976	1977	1978
Januari	4,01	4,44	5,54
Februari	4,42	4,93	5,74
Mars	4,63	5,45	6,67
April	6,45	5,90	8,01
Maj	4,45	4,17	5,76
Juni	3,48	3,74	4,69
Juli	3,05	2,95	3,28
Augusti	2,88	2,56	3,16
September	2,03	2,74	2,78
Oktober	2,18	2,32	3,07
November	2,49	3,23	4,02
December	3,47	4,87	5,49

Import månadsvis i ton

	1976	1977	1978
Januari	3 055	2 877	2 953
Februari	2 281	2 699	2 645
Mars	2 967	2 971	2 930
April	2 588	3 226	3 002
Maj	3 325	3 907	3 703
Juni	3 634	3 425	3 213
Juli	3 479	3 076	2 918
Augusti	2 924	3 070	2 600
September	2 167	2 454	2 286
Oktober	2 217	2 825	3 165
November	3 190	4 110	3 644
December	3 144	2 875	2 916
Summa	34 871	37 516	35 975
kr/kg	3,65	3,95	4,89

Svensk produktion ca 12 000 ton

SLANGGURKA (7.01.801 och 802)Medelimportpris månadsvis kr/kg

	1976	1977	1978
Januari	3,76	3,33	3,78
Februari	3,50	3,54	3,59
Mars	3,40	3,05	4,53
April	2,61	3,36	3,46
Maj	2,23	2,74	2,88
Juni	2,22	2,54	3,33
Juli	2,10	2,38	2,70
Augusti	2,58	2,43	2,88
September	2,67	2,14	2,75
Oktober	2,55	3,22	3,90
November	3,55	2,87	3,94
December	2,61	3,35	3,37

Import månadsvis i ton

	1976	1977	1978
Januari	1 384	1 577	1 531
Februari	1 185	1 397	1 513
Mars	1 649	1 952	1 857
April	1 420	1 566	1 393
Maj	1 063	1 096	878
Juni	1 101	797	740
Juli	765	396	348
Augusti	410	441	240
September	473	868	1 033
Oktober	1 039	1 563	1 314
November	1 563	1 797	1 698
December	1 517	1 539	1 557
Summa	13 569	14 989	14 502
kr/kg	2,91	3,05	3,62

Svensk produktion 12 000 ton

Särskilt yttrande av experten Holger Nyström

Utredningens uppdrag är så utformat, att anledning saknas att ingå på den principiella frågan om skydd mot s.k. lågprisimport.

Lågprisimport definieras av utredningen som sådan import, som med de nya värdetullarna ger ett lägre tullbelopp per viktenhet än de ursprungliga tullarna. Eftersom beslut just fattats om en övergång från en mot s.k. lågprisimport effektivare tullform till en annan, skall någon diskussion om klokheten häri inte återupptas.

Begreppet lågprisimport är - oavsett utredningens försök till definition - ytterst vagt och svårt att precisera. Alltför ofta torde i föreställningsvärlden hos dem som ivrar för åtgärder mot s.k. lågprisimport finnas den tanken, att varje import, som oavsett bakgrunden sker eller kan ske till lägre pris än egna eller inhemska produktionskostnader, bör motverkas även om denna tanke sällan framförs i en så renodlat protektionistisk form. I sådana branscher, där lågprisimport diskuterats sedan länge, framförallt inom beklädnad, har man dock mot bakgrund av de principer, som knätsatts för den internationella handeln, inte ansett sig kunna gå så långt och vidta åtgärder genom t.ex. minimipriser mot den stora och för den inhemska tekoindustrin besvärande konkurrensen från Finland. Där emot har man i vissa fall ingripit med olika begränsningsåtgärder mot import till låga priser från s.k. låglöneländer, i praktiken u-länder, samt från statshandelsländer med den motiveringen, att införseln från sistnämnda länder ibland ej skulle ske till marknadsmässiga priser. Hittills har uttrycket lågprisimport i allmänhet varit förbehållet nu nämnda fall, där man bedömt möjligheter föreligga att utan att kränka allmänt vedertagna principer för den internationella handeln eller ingångna avtal kunna vidta åtgärder för att begränsa sådan införsel.

Alla frågor rörande import till låga priser innefattar intressets motsättningar mellan producent- och konsumentintressen. Ägare och anställda i olika produktionsgrenar vill naturligtvis gärna öka vinster och lönsamhet genom högre priser, medan konsumenterna har intresse av låga priser. Avvägningen av de båda intressena är svår men borde enligt min mening ha ägnats större uppmärksamhet av utredningen. Om man vill sätta ett golv för priserna, borde man t.ex. också bestämma ett tak för prisutvecklingen under perioder i början av säsongen, då de svenska odlarna kan ta ut mycket höga priser.

Utredningen förefaller ej heller ha tillräckligt beaktat det för mig självklara faktum, att det är det samlade resultatet för en hel odlingsssäsong, som är det relevanta för bedömningen av skälig lönsamhet, inte enstaka företeelser på prisområdet, som särskilt med hittillsvarande auktionssystem kan vara att hänföra till en rad olika omständigheter varav importpriset endast är en.

Utredningen föreslår kombinationstullar för ett antal produkter. Man anför, att sådana tullar bör begränsas till ett så litet antal varor som möjligt, dvs. varor som ofta är utsatta för vad man kallar lågprisimport och som är av stor betydelse för den svenska produktionen. I detta ligger att varorna också är viktiga från konsumtionssynpunkt. Det visar sig emellertid svårt för utredningen att statistiskt eller erfarenhetsmässigt belägga, att lågprisimport ofta skulle förekomma av de produkter, för vilka kombinerade tullar nu föreslås. Att i fråga om vissa produkter import kan ske till låga priser vid enstaka tillfällen är ovedersägligt, men enahanda företeelser är inte ovanliga i internationell handel. Även från vårt eget land blir ibland mottagarländer utsatta för lågprisimport.

Utredningens allmänna resonemang om förekomsten av lågprisimport stämmer knappast in på verkligheten. Utgångspunkt för en seriös

diskussion av import och lågprisimport bör vara, att det av tradition förekommer en mycket omfattande internationell handel med olika trädgårdsprodukter, som är av väsentlig betydelse för den svenska marknadens behovstäckning. Handelns import är nog planerad lång tid i förväg och inköpsprogrammen ger inte något utrymme för en speciell lågprisimport av den impulstyp, som utredningen tycks föreställa sig. Att beskriva den för många länder betydelsefulla exporthandeln och exportproduktionen på detta område såsom "ofta rör det sig om överskottsproduktion, som man önskar få avsatt i Sverige" vittnar om dålig kännedom om faktiska förhållanden. Ej heller är det riktigt att påstå, att "Sverige under långa perioder av produktionssäsongen är den enda marknad i norra och västra Europa, som varken är stängd för import eller skyddad". Man söker då t.ex. bortse från den utomordentligt skarpa konkurrensen mellan alla länder inom det västeuropeiska blocket. Här kan erinras om engelska odlares bekymmer över konkurrensen med äpplen från Frankrike och tomater från Holland för att bara ta några aktuella exempel.

Det bör också uppmärksammas, att Västeuropa är en marknad med en starkt exportorienterad produktion och att det därför är naturligt att importintresset från utomstående länder är begränsat. Utredningen har enligt min åsikt inte kunnat belägga, att den stora och för marknadens behov väsentliga importen i någon anmärkningsvärd utsträckning skulle ske annat än på betingelser, som är allmänt vedertagna för internationell handel. Skrivningen i detta avsnitt har därför beklagligtvis fått en mer tendentiös än informativ karaktär.

Vad därefter gäller utredningens skrivning om konsignationsaffärer - som det överhuvudtaget är svårt att inse vad den har i sammanhanget att göra - måste den betecknas som uppseendeväckande. Veterligen har utredningen varken studerat eller fått någon

mera allsidig eller ingående information om konsignationsaffärer i frukt- och grönsaksbranschen. Vid olika lantbruksuniversitet i Västeuropa har förts en seriös diskussion om för- respektive nackdelar för odlarna med försäljning till fasta priser respektive i konsignation. Jag vill hänvisa t.ex. till de studier i ämnet, som publicerats av professorerna Kirk och Ellis i Wye College, London University. Den primitiva form av konsignationsaffärer, som utredningen redovisar, torde knappast förekomma i någon omfattning i praktiken. Däremot finns i Sverige liksom i hela Västeuropa inklusive EG en allmänt vedertagen utbredd konsignationshandel i frukt och grönsaker parallellt med affärer i fast räkning. Konsignationsaffärer förekommer för svensk del mellan leverantörer och importörer, som har väl etablerade, kontinuerliga förbindelser med varandra. Uppnådda priser på konsignerade varor eller fast försålda produkter blir desamma, eftersom det är marknadspriset som i båda fallen blir avgörande. En försäljning till underpris skulle snabbt leda till avbrutna affärsrelationer, vilket man ej vill riskera. Någon form av särskilt spekulativa affärer är det alltså inte fråga om.

På samma sätt som affärerna i fast räkning ingår konsignationsaffärer i Sverige liksom i övriga Västeuropa i den planerade import, som handeln omhänderhar för att fylla marknadens behov. "Lösa" konsignationer, som utredningen tycks tro att det handlar om, skulle för övrigt i hög grad störa handelns noggranna planering och affärsuppläggning. Eftersom utredningen uppenbarligen i grund missförstått konsignationsaffärerna finns ej heller underlag för slutsatsen, att detta slag av handel lättare skapar förutsättningar för lågprisimport.

Beträffande detaljerna i utredningens förslag vill jag anföra följande.

Morötter importeras inte, i varje fall för konsumtionsändamål, om hållbar svensk vara erbjuds. Medelpriset för importen enligt tullstatistiken är under alla månader högre än det pris, vid vilket vikt tull skulle uttas enligt förslaget. Såsom framhållits inom utredningen sker kompletterande import av vitkål främst under vintern och våren, medan normalt svensk produktion svarar för behovet under höstmånaderna fram till december, då varan sparas för upplagring och senare försäljning. Införande av en minimivikt tull förmodas knappast bli av större betydelse varken för odling eller import. Utredningens uppgift om att den ökade importen av vitkål från Västtyskland skulle avse överskottspartier, som inte gått åt vid surkålstillverkningen, ställer jag mig frågande till. Handeln har i stor utsträckning under senare år skiftat över importen av vitkål från Holland till Västtyskland beroende på att frakten är hälften så hög från Västtyskland som från Holland och kvaliteterna desamma. Den vitkål som importeras till Sverige från Västtyskland köps till samma priser som gäller på den stora inhemska konsumtionsmarknaden i Västtyskland. Vad gäller sallad kommer som bekant någon svensk isbergssallad inte i marknaden förrän under juni/juli. En minimivikt tull kan därför av sakliga skäl knappast ifrågakomma förrän tidigast fr.o.m. den 1 juni. Att dessförinnan införa en sådan tull om kr 45:-/100 kg innebär inte något annat än en extra konsumtionsskatt och en onödig prisfördyring, något som givetvis bör undvikas. Någon anmärkningsvärd lågprisimport av vanlig sallad är inte känd av handeln och jag ifrågasätter uppgiften om att lågprisimport till kr 4:-/kg skall ha förekommit i någon omfattning av betydelse.

Sammantaget saknas mer väsentliga skäl till att på förslaget sätt krängla till tullbehandlingen. Utredningen har inte kunnat stödja sina förslag på framtagna fakta i större utsträckning. Skrivningen om offerternas betydelse är knappast övertygande. Det kan därför med fog ifrågasättas, om den ökning av det allmännas stöd till odlingen som föreslås bli genomförd på detta sätt är av sådan betydelse, att olägenheterna av kombine-

rade tullar uppvägs. Vad gäller en framtida översyn av minimiviktstullarna i anledning av fortsatt inflation förutsätter jag, att dessa kommer att behandlas på samma sätt som övriga minimiviktstullar i tulltaxan.

Utredningen föreslår vidare införande av ett importminimipris-system för vissa produkter. Detta har getts en så generell utformning, att det i princip kan avskärma införsel även i sådana fall, då ett lägre importpris än minimipriset beror på en effektivare produktion med större arealutbyte och alltså lägre produktionskostnader i exportlandet än i Sverige. Detta kan ej vara godtagbart från allmänna synpunkter. Vissa internationella regler har ju stadfästas och nyligen översetts och kompletterats för att fastställa när sådana situationer anses föreligga, att åtgärder mot export till låga priser är berättigade.

Den i dagarna av riksdagen bifallna propositionen om de multilaterala handelsförhandlingarna (1979/80:24) innehåller bl.a. dels en överenskommelse om tolkning och tillämpning av artiklarna VI, XVI och XXIII i det allmänna tull- och handelsavtalet (den s.k. subventionskoden), dels en överenskommelse om tillämpning av artikel VI i samma avtal (den reviderade s.k. antidumpingkoden).

Vad gäller råvaror, jordbruksprodukter o lika har enligt den nya subventionskoden bl.a. på svensk tillskyndan exportsubventioner godkänts under förutsättning att exportlandet inte tillförsäkras sig mer än skälig andel av världsexporten och att man ej genom subventionen åstadkommer ett exportpris, som väsentligt underskrider andra leverantörers priser. Internationell prövning är förutsedd och om subventionerna vållar allvarlig skada för en produktionsgren, kan utjämningsstullar uttas i avvaktan på att förhållandet rättas till.

Den reviderade antidumpingkoden innebär i förhållande till den ursprungliga koden vissa uppmjukningar av några viktiga kriterier, bl.a. skadekriteriet. Vid bedömning av den vållade skadan skall man fortsättningsvis inte bara beakta förhållandet mellan exportpris och hemmamarknadspris i exportlandet utan också relationen mellan exportpriset och priset i importlandet. På ansvarigt håll räknar man med att antidumpingingripanden framdeles kommer att öka i både Sverige och utlandet. Med andra ord förutses den reviderade antidumpingkoden bli ett mera operativt instrument än sin föregångare.

Det förefaller egendomligt om statsmakterna å ena sidan hälsar dessa internationella bestämmelser tillblivelse med stor tillfredsställelse men å andra sidan, när fall under koderna aktualiseras, skulle kringgå den just etablerade ordningen genom unilaterala arrangemang. Detta skulle knappast befrämja svensk trovärdighet i internationella handelssammanhang något som är viktigt för Sverige med dess stora totala utrikeshandelsberoende.

Enligt min mening har frågan om de nya kodernas betydelse i förhandenvarande sammanhang, där de svenska odlarna uppgivit sig lida skada till följd av dumping och exportsubventioner, inte utretts och analyserats tillräckligt. Jag förutsätter att så måste ske, innan ställning kan tas till utredningens förslag. Jag vänder mig mot utredningens försök att skriva bort kodernas betydelse. Tvärtom skulle några ingripanden enligt dessa - under förutsättning att de befinns berättigade - kunna påverka utvecklingen.

Beträffande föreslagna importminimipriser för gurka och tomat vill jag lämna följande kommentarer.

För slanggurkor uppgår den 20%-iga värdetullen till 0:50 kr/kg vid ett importpris om 2:50 kr/kg. Under 1978 och 1979 har medel-

importpriset inte någon månad varit så lågt, att minimitull, föreslagen till 0:50 kr/kg, skulle ha uttagits. Vad som kan äventyra lönsamheten för gurkodlingen är den stora ökning av produktionen i Skåne, som enligt preliminära uppgifter lär planeras för nästa säsong.

Förhållandena för tomater var extra-ordinära i Europa under augusti/september i år på grund av viss överproduktion i Holland. Detta gäller importerande länder både inom och utom EG. Med hänsyn till årets erfarenheter bör man ha grundad anledning tro, att odlingen i Nederländerna kommer att krympas nästa säsong. Enligt min mening borde det inte vara omöjligt att ta upp holländska exportförhållanden under vissa perioder av året till behandling enligt den nya subventionskoden för att få konstaterat, att det verkligen varit fråga om export under otillbörliga betingelser. Jag vill dock tillägga, att enligt flera uppgifter är den holländska tomatodlingen mycket effektiv med en mycket hög produktivitet. Att lägga ett års speciella förhållanden till grund för introduktion av ett från handelspolitiska och konsumentsynpunkter i hög grad diskutabelt importminimiprissystem förefaller mig däremot vara en mindre lämplig åtgärd. Jag vet inte på vad utredningen kan stödja sitt tal om "ständigt återkommande importstörningar", vilket uttryck måste syfta till något slag av upprepade och normalt förekommande företeelser.

Jag tar alltså bestämt avstånd från det föreslagna minimiprissystemet. Det behövs inte sakligt sett. Det är med säkerhet vidare i sin praktiska tillämpning betydligt-mer komplicerat än vad utredningen menar. Hur man med anspråk på att objektivt avväga skyddsbehovet under en kommande odlingssäsong i förväg skall kunna fastställa ett minimipris, förefaller mig svårt att inse. Det finns betydande risker för att sådana priser inom kort kommer att relateras till svenska produktionskostnader och därmed

utesluta möjligheterna till en reell importkonkurrens. Politiskt satta priser inom EG innebär inte samma risker, eftersom EG har en stor exportorienterad produktion och en omfattande konkurrens föreligger på den gemensamma marknaden mellan drivhusproduktion och frilandsodling (ibland under enkla plastskydd). Systemets av utredningen uppgivna stora fördel för konsumenterna är mycket svår att inse, eftersom de åsyftade jämna priserna riskerar ligga på en förhöjd genomsnittlig prisnivå.

Sammanfattningsvis vill jag avstyrka såväl föreslagna kombinationstullar som importminimiprissystemet. Jag förordar, att man närmare utreder möjligheterna att komma till rätta med enstaka, tillfälliga, särskilt låga priser genom tillämpning av den nya subventionskoden och den reviderade antidumpingkoden inom GATT.

Sammanställning av remissyttranden över 1974 års trädgårdsnäringsutrednings promemoria 1979-12-18 Skyddsåtgärder mot lågprisimport av trädgårdsprodukter

1 Allmänna överväganden

Lantbruksstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att speciella regler beträffande importskyddet är motiverat för morötter, vitkål, tomat, slanggurka och sallat samt anför vidare.

Enligt den av riksdagen fastlagda trädgårdsnäringspolitiken kommer den svenska produktionens omfattning liksom tidigare att bestämmas av den internationella konkurrenskraften. Dock bör subventionerade produkter eller dumping inte få inverka på produktionens omfattning. Riksdagsbeslutet innebär dock inga beslut om åtgärder som kunde förhindra eller mildra verkningarna av dumping eller annan lågprisimport.

De nu av trädgårdsnäringsutredningen framlagda förslagen synes kunna innebära vissa möjligheter här till och därigenom ge förutsättning för stabila förhållanden vid odling av de viktigare basprodukterna. I sin tur kan detta verka stabiliserande även för andra produktslag genom att minska tendenser till svängningar i odlingsarealerna.

Utredningen pekar på svårigheten att kvantitativt beräkna den lågprisimport av dumpingskaraktär som förekommer. Även om sådan import ej skulle vara av någon större omfattning i förhållande till den totala importvolymen kan dess inverkan på den inhemska prisnivån dock vara avsevärd. *Lantbruksstyrelsen* vill därför starkt understryka betydelsen av att ett system väljs som innebär att kriterierna för att åtgärder skall vidtas lätt kan konstateras och att åtgärder då också omedelbart kan sättas in. Utredningens förslag synes fylla detta krav. Sättet för att bestämma importminimipriser finner *styrelsen* ändamålsenligt och administrativt lätthanterligt.

Trädgårdsnäringsens riksförbund anför i sitt yttrande över utredningens promemoria i denna del följande.

Tullarna på trädgårdsområdet har varit oförändrade under flera decennier. Det medför att inte bara penningvärdeförändringen utan även tekniska och odlingsmässiga förändringar motiverar, att man i någon mån återställer det gränsskydd, som statsmakterna tidigare ansett, att trädgårdsodlingen bör ha.

De kraftigt höjda oljepriserna i förening med import av trädgårdsprodukter till onormalt låga priser har medfört, att den svenska trädgårdsnäringskommitté i en mycket svår ekonomisk situation. Allt fler och fler inser också de olägenheter, som en krympande trädgårdsnärings skulle medföra för sysselsättningen och konsumenterna.

Vad vi ovan redovisat, visar trädgårdsnäringsens svåra ekonomiska situation. Det visar också, att detta är allmänt känt och har medfört stor oro även bland arbetstagare och konsumenter. Då lågprisimport och EG-subsidier skapat stora problem, är det synnerligen angeläget, att regering och riksdag redan i vår vidtager åtgärder, som förbättrar trädgårdsnäringsens situation.

De svenska grönsakstullarna är vid en internationell jämförelse mycket låga. Det blir även fallet efter de måttliga höjningar, som för vissa produkter trädde i kraft den 1 februari i år. EG-staterna har inte bara högre värdetullar än de som beslutats och föreslagits som skydd för den svenska trädgårdsodlingen. Inom dessa länder har man också för vissa produkter värdetullen kombinerad med en viktull för att få skydd mot lågprisimport.

Riksdagsbeslutet om införande av värdetullar istället för viktullar utgör på sikt en förbättring för den svenska trädgårdsproduktionen, eftersom tullen säkras mot inflationens inverkan. Däremot ger värdetullen ett sämre skydd mot lågprisimport.

I vetskap om detta införde fjolårets riksdag lågprisskydd för matlök och färskpotatis i form av en kombinerad värde- och viktull.

När det gäller övriga produkter begärde en enhällig riksdag "att regeringen skyndsamt utarbetar skyddsåtgärder mot lågprisimport". Detta enhälliga riksdagsuttalande om ett utbyggt lågprisskydd var en viktig del av fjolårets riksdagsbeslut om trädgårdsnäringsen. Det borde därför vara förpliktande för regeringen att utbygga lågprisskyddet och detta så snabbt, att det fungerar redan under denna produktionssäsong.

Svenska lantarbetareförbundet som erinrar om att situationen för den svenska trädgårdsnäringsen har kraftigt försämrats under senare år vartill bidragit dels kostnadsstegringen på oljan, dels den konkurrens som importen från andra länder innebär, anför vidare.

Det beslut som riksdagen fattade i maj 1979 innebar för flertalet trädgårdsprodukter övergång från viktullar till värdetullar. Detta innebär avsevärda förbättringar i tullskyddet, framförallt genom att skyddets storlek blir oförändrad vid svängningar i prisnivån.

Genom de generösa tullbestämmelser som Sverige tillämpar är den svenska marknaden den enda som under produktionssäsongen tillåter import och som heller inte har några speciella skyddsåtgärder mot import till mycket låga priser. Således orsakade lågprisimport av tomater under 1979 års svenska produktionssäsong stora avbräck för de svenska producenterna. De av riksdagen beslutade tullförändringarna är vid sådan import av föga värde. Förbundet finner det därför ytterst angeläget att något skydd mot lågprisimport tillskapas som ett komplement till de tidigare beslutade förändringarna i tullsystemet. Det förslag som utredningen framlägger om ett system med importminimipriser på tomat och gurka bör därför genomföras snarast. Förbundet vill även tillstyrka att ett system med kombination av värdetullar och minimiviktullar genomföres för morötter, vitkål och sallat.

Statens industriverk säger sig inte ha haft möjlighet att göra någon mer ingående bedömning av förslagets tekniskdel och inte heller av dess konsekvenser för producent- och avnämarsida. Verket finner dock i princip inget

att erinra mot utredningens förslag vad gäller teknikdelen. Beträffande konsekvenserna för eller påverkan på olika intressenter av de föreslagna skyddsnivåerna anför verket att dessa behandlas mycket summariskt av utredningen samt att det inte varit möjligt för industriverket att med utgångspunkt från utredningens förslag och dess redovisade överväganden bedöma dessa aspekter. Verket avstår därför från att ta ställning till de föreslagna skyddsnivåerna.

Sveriges frukt- och grönsaksdistributörens förening har i sitt yttrande bl. a. anfört.

Det är förståeligt, att försök görs i det särskilda yttrandet att anknyta till den diskussion om s. k. lågprisimport, som förekommit i andra sammanhang, för att definiera en import, som i ett eller annat avseende kan anses som "unfair" och därför bör kunna föranleda motåtgärder. I avsaknad av en klar definition hamnar man annars lätt i det läget att bli misstänkt för att vilja skydda inhemska produktionskostnader – alltså en ren protektionism – något som inte skulle vara i överensstämmelse med hittills tillämpade riktlinjer för Sveriges handelspolitiska handlande.

Det är överhuvudtaget oklart vad utredningen menar med priser, som "normalt" gäller. I frukt- och grönsaksbranschen är det fråga om dagspriser på marknaden, vilka påverkas av många omständigheter. Främst gäller det dock tillgång och efterfrågan vid ett visst tillfälle, eftersom det sällan är fråga om lagringsdugliga produkter. Dessa förhållanden avser priserna både utomlands och på den svenska marknaden. Jämför auktionspriserna i Helsingborg med betydande variationer t. o. m. under en och samma dag! Några speciella, avsiktliga lågprisimportpartier förekommer knappast på vår marknad. Men priserna på exportmarknaderna rör sig upp och ned allt efter variationer i den aktuella tillgången och efterfrågan. Har vädret t. ex. varit mycket varmt, kan en viss produkt gå fram i större kvantiteter än beräknat och tillgången överstiga efterfrågan med fallande priser som följd. Regn eller kallare temperaturer än normalt kan föranleda knapphet med åtföljande väl hävdade priser etc. Detta är för branschen helt normala företeelser. För odling liksom handel i denna bransch gäller och måste gälla både internationellt och i Sverige, att det är det samlade utfallet för en viss säsong eller för en viss större produkt som är det avgörande, inte enstaka, prismässigt dåliga dagar eller de tillfällen, då man uppnår toppriser.

En annan omständighet av grundläggande betydelse är att den svenska odlingen är otillräcklig för att möta konsumtionsbehovet av ett stort antal produkter även under den svenska högsäsongen. Sverige måste därför ha och upprätthåller också traditionellt en betydande import även under denna tid. Eftersom flertalet europeiska länder producerar och säljer till lägre priser, blir importpriserna ofta lägre än de svenska.

Utredningen talar vidare om en överskottsproduktion som på detta sätt – dvs. genom lågprisimport – avsätts på den svenska marknaden, som om importen skulle vara något slags irreguljär företeelse av osund karaktär. Det kan därför vara angeläget att komplettera skildringen ovan av importens högst reguljära och nödvändiga natur med att peka på ytterligare ett par omständigheter av betydelse.

Sverige är en liten marknad om drygt åtta miljoner konsumenter. Det

finns inget land, som lägger upp sin produktion med särskild tanke på att exportera ett överskott till Sverige, som är av marginell betydelse i sammanhanget. Ett intresse för Sverige skulle möjligen kunna ligga däri, att vi för bra kvaliteter ofta kan betala ett högre pris än många andra länder på grund av vår höga levnadsstandard. Men det rubbar inte vad nyss sagts om vår marknads marginella natur.

— — —

Ett annat förhållande av betydelse när man talar om den svenska marknadens försörjning med trädgårdsprodukter av olika slag är, att handeln tillämpar veckoprogram för sina inköp, det må gälla inhemska eller utländska produkter. Impulsvis uppdykande lågprispartier av utredningens modell har inte något att göra med en så planerad handel och förekomsten härav torde i huvudsak vara en teoretisk konstruktion. Utredningen har heller inte kunnat belägga sina påståenden.

En annan sak är att ej så sällan förseningar förekommer med järnvägen eller andra transportmedel och att varupartier därför anländer i inte fullvärdig kondition utan måste realiseras. Levererade storlekar stämmer inte alltid med den överenskomna specifikationen (t. ex. för mycket smått eller för mycket stort) med prisnedsättningar som följd. Trots de sorteringsregler som finns kan också vid både in- och utländska leveranser förekomma, att sorteringen är mindre tillfredsställande och att priset måste jämkas nedåt. Under en följd av år har Trädgårdshallen i Helsingborg haft för vana att till Jordbruksnämnden anmäla vad man ansett vara störande importpartier till för låga priser. I intet fall har anmälningarna efter undersökning föranlett någon åtgärd från Jordbruksnämndens sida och ej så sällan har de avsett just på grund av bristande kondition "nödlidande" partier.

Av svårförståeliga skäl ger sig utredningen i sammanhanget in på frågan om fasta köp eller konsignationshandel i branschen, en fråga som länge diskuterats i Europa med utgångspunkt från vilket som är fördelaktigast från odlarsynpunkt. Det gäller två traditionella, utomordentligt väl förankrade och allmänt respekterade försäljningssystem med vart och ett sina förespråkare i den vetenskapliga och praktiska diskussionen. I debatten torde det vara en innovation, när Trädgårdsnäringsutredningen påstår, att konsignationssystemet speciellt skulle främja låga priser. Experterna på området har i allmänhet hävdats motsatsen. Konsignationshandeln, som alltså är en i branschen allmänt vedertagen och utbredd form för kontinuerliga affärer mellan för varandra väl kända leverantörer och importörer/distributörer, anses genom det speciella förhållandet mellan affärsparterna ge producenten bättre garantier för att uppnå en högsta ersättning jämfört med fasta köp i en fri marknad, där importörens/distributörens ansvar gentemot leverantören upphör i och med att köpesumman betalats och varan övertagits. Det brukar också hävdas från deras sida, som från odlarsynpunkt anser försäljning i kommission vara att föredra framför försäljning till fasta priser, att systemet bidrar till större marknadsstabilitet. Detta sägs bero på att kraven på effektiv marknadsföring av distributören skulle vara större vid kommissionsförsäljning på grund av det nära förhållandet mellan säljare och distributör än vid fast försäljning, där samma kontakt mellan parterna enligt detta synsätt inte skulle föreligga.

Utredningen finner det vidare anmärkningsvärt, att stora prisskillnader kan föreligga vid samma tidpunkt mellan olika importpartier. Om utredningen närmare studerat förhållandena, hade den kunnat konstatera, att svenskproducerade trädgårdsprodukter säljs till starkt varierande priser varje dag på grund av t. ex. skillnader i kvalitet, försäljningsort och kvanti-

tet. Naturligtvis föreligger också prisskillnader mellan olika importpartier beroende på varierande kvalitet, varans kondition, noggrannhet i sortering, inköps- och försäljningssituationen, ankomstdag, frågor som sammanhänger med disposition av järnvägsvagn och många andra faktorer.

Vad gäller definitionen av lågprisimport måste den innebära, att som lågprisimport anses varje import som underskrider ett visst tänkt, acceptabelt svenskt minimipris alldeles oavsett hur det lägre importpriset uppnåts. Man kommer då lätt fram till att om importpriset är lägre än svenska produktionskostnader, man skall ingripa, d. v. s. en effektiv importkonkurrens bör motverkas. Som tidigare nämnts skulle detta innebära ett mycket längre gående ingripande än man diskuterat beträffande tekoimporten. Inte heller vad gäller trädgårdsprodukter kan man bortse från det i den internationella diskussionen hävdade kravet, att ingrepp mot importen måste förutsätta en i något avseende "unfair" konkurrens.

I avsnitt 4.2 behandlar utredningen olika system för åtgärder mot lågprisimport, av allt att döma utan att beakta den omfattande diskussion om denna problematik, som förekommit hos olika myndigheter, departement och även i riksdagen i skilda sammanhang, främst vad gäller beklädnadsområdet.

Utjämnings- och antidumpingtullar utmönstras snabbt med omdömet att de inte passar i lågprissammanhang. Man kan i så fall undra, när de skall användas, då de är konstruerade just för att möta internationellt inte godtagbara lågpriser. Som framhålls i det särskilda yttrandet har ju de internationella reglerna om subventioner, utjämnings- och antidumpingtullar nyss översetts och att döma av propositionen i ärendet gjorts mer effektiva samtidigt som kriterier fastställts för tillämpningen. Ingen har gjort gällande, att dessa regler som de nu föreligger inte skulle vara operativa. Dock måste man vid omedelbara ingripanden senare kunna motivera sina åtgärder och göra troligt, att skada vållats eller hotat och man måste se till att vissa andra kriterier verkligen är uppfyllda. Den omständigheten att exportlandet på grund av en effektivare produktion kan hålla lägre priser än den inhemska produktionen är t. ex. inte något godtagbart skäl. Vill man ingripa mot en besvärande konkurrens, som enligt internationella regler inte kan betecknas som "unfair" i ett eller annat avseende, kan utredningens försök att skriva bort dessa instrument te sig mer förståeliga. Men då blir det fråga om ett i allmänhet förhöjt tullskydd, vilket är något annat än åtgärder mot lågprisimport. Det bör alltså vara uteslutet att ingripa t. ex. mot ett europeiskt marknadspris, som ligger under den svenska prisnivån, om inte antidumping- eller subventionskoden medger detta. Annars är man hänvisad till att ompröva det allmänna tullskyddet, om detta är möjligt med hänsyn till internationella förpliktelser och handelspolitiska förhållanden.

Utredningen anser kombinationstullar vara lämpliga för att motverka en lågprisimport. Det erinras om att sådana tullar beslutats av riksdagen för matlök och färskpotatis liksom att de förekommer för enstaka andra produkter i tulltaxan.

Förutom att kombinerade tullar är besvärliga från administrativ synpunkt för såväl näringslivet som tullmyndigheterna finns också vissa principiella erinringar att anföra mot detta slags tullar. Föreligger nämligen en stor prisklyfta mellan importen och den inhemska produktionen, kan det vara svårt att med en rimlig värdetull uppnå en tillräckligt stor prisutjämnande effekt utan att också icke-lågprisvaror drabbas av en höjd tullbelastning. Det kan ifrågasättas om, i ett hårdare konkurrensläge med låga priser,

kombinationstullar verkligen innebär ett effektivare skydd än minimivikt-tulldelen. Den för producenten intressanta skyddseffekten skulle i praktiken alltså kunna uppnås även med en ren viktull. Eftersom det inte oväntat visat sig att betydande praktiska svårigheter föreligger att på ett riktigt sätt tillämpa värdetullar på trädgårdsområdet – EG har som bekant på väsentliga avsnitt nödgats tillgripa speciella hjälpregler – och viktullar enligt all doktrin är effektivare vid import till låga priser, vill vi ifrågasätta, om man inte för de i promemorian berörda produkterna i stället borde fastställa lämpligt avvägda viktullar. Tidigare framförda invändningar om att dessa med hänsyn till den betydande inflationen måste överses med bestämda intervaller fäster ju utredningen numera inte något avseende vid, eftersom man yrkar på en sådan översyn av minimiviktullen vid kombinerade tullar.

Vid kombinerade tullsatsar blir det besvärliga och svårkontrollerbara jämförelser mellan de båda alternativen för varje ingående enskild varupost i en sändning med hänsyn till dess specifika pris beroende på kvalitetsskillnader, varierande förpackningskostnader etc. Det föreligger vidare en uppenbar risk att minimiviktullarna så som de nu föreslås främst kommer att drabba varor, som av konditionsskäl åsätts ett lägre pris och endast sällan kommer att avse en import av fullvärdiga varor till anmärkningsvärt låga priser. Naturligtvis kan också risker föreligga för snedvridningar i konkurrensen beroende på att vissa överföringar av delar av likvider sker mellan skilda sändningar under olika säsonger eller mellan olika produkter för att undvika en tillämpning av minimiviktullar. Den lojala handeln måste kräva, att möjligheter till fiffel effektivt motverkas. Men frågan är om Tullverket har tillräckliga resurser för en förebyggande kontroll.

Ett alternativ till de framlagda förslagen om kombinerade tullar bör därför vara rena viktullar. Eftersom det inte är möjligt att finna sakliga grunder varför man inom berörda varuområde ibland fastställt värdetullar och i andra fall bibehållit viktullar, kan principiella skäl inte anföras mot en återgång till viktullar i dessa fall, om detta anses motiverat av att import till låga priser bör tillmätas större avseende vid utmätningen av tullskyddet än som gjorts i och med övergången till nya tullar den 1 februari 1980.

Sveriges grossistförbund instämmer i och hänvisar till de synpunkter och förslag som framförs i yttrandet från Sveriges Frukt- och Grönsaksdistributörers Förening. Förbundet uttalar vidare:

Det är beklagligt, att utredningen inte gjort en klarare analys av importens struktur. Man har därför inte observerat den principiella skillnaden mellan en lågprisimport på grund av speciella förhållanden – som internationellt anses motivera motåtgärder t. ex. dumping – och en normal import av produkter till låga priser på grund av en effektiv produktion. I avsaknad av en klar och godtagbar definition av begreppet lågprisimport förefaller utredningen närmast åsyfta en allmän förstärkning på vissa punkter av det nyligen översedda tullskyddet inom kap. 6–8 i tulltaxan.

Vi vill också instämma i den kritik, som framförs i Sveriges Frukt- och Grönsaksdistributörers Förenings åberopade yttrande, mot utredningens starkt förenklade och onyanserade syn på den omfattande internationella handel med trädgårdsprodukter, i vilken Sverige traditionellt deltar. Vidare verkar som bekant Sverige genom International Trade Centre (ITC) i

Genève och genom IMPOD för uppbyggande av en frukt- och grönsaksproduktion i flera u-länder och för en ökad import till Sverige av ifrågavarande produkter från sådana länder. Därför bör inte tillgripas några åtgärder som, i likhet med de föreslagna, försvårar införseln från u-länder, vilket skulle stå i strid med Sveriges allmänna u-landspolitik.

Vad gäller möjligheten att motverka speciella lågprisattacker mot den svenska marknaden – något som inte torde förekomma i större utsträckning och som inte närmare utretts av utredningen – bör reglerna i den nya koden om subventioner och utjämningsstullar samt i den reviderade antidumpingkoden kunna komma till användning. Dessa koder möjliggör som bekant också snabba ingripanden men ställer krav på att vidtagna åtgärder senare skall kunna motiveras enligt de fastställda kriterierna.

ICA-förbundet ansluter sig i huvudsak till de synpunkter som framförts av Holger Nyström i dennes särskilda yttrande. Förbundet ställer sig också i princip bakom det remissyttrande som avgivits av Sveriges Frukt- och Grönsaksdistributörer. Vidare vill förbundet i anslutning till dessa yttranden och med utgångspunkt från sin verksamhet och erfarenhet kring handeln med trädgårdsprodukter peka på några faktiska förhållanden. I det avseendet uttalar förbundet följande.

Genom olika åtgärder från bl. a. Socialstyrelsen, Livsmedelsverket och också genom medverkan från handels sida har konsumtionen av trädgårdsprodukter stadigt ökat under senaste 10-årsperioden. Detta har kunnat ske med ett ökat varuutbud som mer och mer fått året-runt-karaktär och till för konsumenten rimliga priser. Detta har framförallt varit möjligt genom en mycket omfattande internationell handel med olika trädgårdsprodukter. Denna handel är av väsentlig betydelse för att täcka den svenska konsumentmarknadens behov. I detta sammanhang är det angeläget betona att handels import är noga planerad lång tid i förväg. Detta gäller framförallt för kampanjaktiviteter. Inköpen kan därför inte baseras på uppdykande lågprispartier.

En annan omständighet av väsentlig betydelse är att den svenska odlingen – även under högsäsong – är otillräcklig för att möta efterfrågan på ett stort antal produkter.

Enligt vår uppfattning finns en uppenbar risk för att ett genomförande av de föreslagna åtgärderna kan leda till ett sämre utbud och ett högre pris för konsumenterna. En sådan utveckling skulle motverka de strävanden som bl. a. gjorts för att förbättra kostvanorna.

I likhet med utredningen anser vi det angeläget att "konsumenternas intresse av att ehålla tillgång till grönsaker som är billiga men också av god kvalitet och med jämn tillförsel måste också beaktas i sammanhanget".

Även om vi är medvetna om de svårigheter som måste finnas i att göra en riktig avvägning mellan producent- och konsumentintressena förefaller dock de senare att ha kommit i bakgrunden. Det borde ha varit angeläget för utredningen att ha ägnat konsumentintressena större uppmärksamhet.

Vi har ett långvarigt brett och givande samarbete med de svenska odlarna av trädgårdsprodukter. Vi anser det angeläget att förutsättningen skapas för deras fortbestånd. Vid bedömningen av lönsamheten är det emellertid nödvändigt att se på det samlade resultatet för en hel odlingssäsong snarare än enstaka företeelser på prisområdet.

Utredningen konstaterar att det varit önskvärt men inte möjligt att lämna en redovisning för omfattningen av lågprisimporten. Detta måste innebära att det ej varit möjligt fastställa den ekonomiska effekten för de svenska odlarna som "lågprisimporten" inneburit. Detta är en allvarlig brist då utredningen trots avsaknad av denna information föreslår åtgärder som kan leda till att möjligheterna till en reell importkonkurrens uteslutes inom vissa produktområden. Åtgärder av detta slag av mer eller mindre protektionistiskt slag kan också få effekt på handelsutbytet inom andra varuområden.

Vi delar därför den uppfattning som kommer till uttryck avslutningsvis i experten Holger Nyströms särskilda yttrande:

"Systemets av utredningen uppgivna stora fördel för konsumenterna är mycket svår att inse, eftersom de åsyftade jämna priserna riskerar ligga på en förhöjd genomsnittlig prisnivå".

I likhet med Holger Nyström vill vi avstyrka såväl föreslagna kombinationstullar som importminimiprissystemet. Vi förordar, att man närmare utreder möjligheterna att komma till rätta med enstaka, tillfälliga, särskilt låga priser genom tillämpning av den nya subventionskoden och den reviderade antidumpingkoden inom GATT.

Kooperativa förbundet erinrar om att det i sitt remissyttrande över betänkandet "Svensk trädgårdsnäring" (SOU 1978:51) framfört synpunkter på flera av trädgårdsnäringens utredningens förslag och ställningstaganden. Bl. a. framhöll KF därvid att "man inte onödigtvis skall fördyra produkterna för konsumenterna och att man i möjligaste mån skall beakta u-landsintressena". Vidare framhölls att utredningens genomgång av värdetullar och viktullar var bristfällig och att KF av praktiska skäl förordade viktullar bl. a. på grund av möjligheterna till fusk vid användning av värdetullar. Vidare avstyrkte KF bestämt ett system med importminimipriser för tomat och gurka, bl. a. eftersom några negativa verkningar av s. k. lågprisimport inte kunnat påvisas. När nu trädgårdsnäringens utredningen föreslår införande av importminimipriser för tomater och gurka anser KF fortfarande att ett sådant system är olämpligt av flera skäl: dels fördyrar det onödigtvis varorna för konsumenten, dels stämmer det illa överens med GATT:s tullvärdekod och vidare är det svårt att kontrollera, varför möjligheter finns att kringgå systemet som dessutom är administrativt krångligt. KF anför vidare.

Utredningens motiv till införande av importminimipriser för tomater och gurka anges bl. a. vara att produktionen äventyras genom de ständigt återkommande importstörningarna. KF har bl. a. betydande praktisk erfarenhet beträffande förmedling av frukt och grönsaker och måste därför konstatera att utredningens antagande om importstörningar och lågprisimport av s. k. överskottsproduktion är sällsynt dåligt underbyggt, eftersom det inte alls stämmer med verkligheten. Relativt låga priser har stundom förekommit, liksom även relativt höga, men ingalunda "under en längre tid".

Utredningens föreställning om hur konsignationshandeln fungerar i praktiken är också verklighetsfrämmande och dess definition av begreppet lågprisimport är för övrigt betecknande: "— — — sådan import som med

värdetull ger ett lägre tullbelopp per viktenhet än vad en motsvarande viktull skulle innebära". Det kan nämnas att riksdagen tidigare på förslag av trädgårdsnäringsutredningen infört värdetullar i stället för viktullar för flera varor. Enligt KF:s uppfattning torde syftet med utredningens förslag således vara att skydda den inhemska produktionen på ett sätt som kommer att motverka konsumentintresset genom att alltför mycket fördyra konsumentpriserna på tomater och gurka. Detta anser KF olyckligt, särskilt under sådana tider på året då svensk produktion är relativt dyr på grund av vårt klimat och beroende av oljeförbrukning, medan en import från varmare länder bättre utnyttjar solenergin. Flera u-länder visar ökat intresse för produktion av frukt och grönsaker och kan få viss hjälp härvid av bl. a. IMPOD (Importkontoret för u-landsprodukter) i Sverige. Utredningens andra förslag att införa kombinationstullar (värdetullar+minimiviktullar) för morötter, vitkål och sallat anser KF vara direkt emot konsumenternas intressen och leder bl. a. till krångel och ökade administrativa kostnader. KF får slutligen erinra om de möjligheter som står till buds genom GATT:s artikel VI om antidumping- och utjämningstullar, som kan användas i sådant lågprissammanhang som t. ex. innebär skada eller hot om väsentlig skada för den svenska näringen.

Sammanfattningsvis avstyrker KF utredningens förslag angående skyddsåtgärder mot s. k. lågprisimport av trädgårdsprodukter främst av hänsyn till konsumentintresset men även på grund av att utredningen enligt KF icke varit tillräckligt allsidig.

Statens pris- och kartellnämnd anför i sitt yttrande i denna del följande.

Nämnden konstaterar att endast producenternas intressen beaktas i utredningens nu framlagda förslag, medan konsumentintresset av valmöjlighet och så låga konsumentpriser som möjligt åsidosätts. Som exempel kan nämnas det föreslagna systemet med kombinationstullar för vissa produkter, där utredningen föreslår minimiviktullar, vilka gynnar producenterna. Utredningen diskuterar inte ens en övre gräns för tullarnas storlek, vilket åtminstone i någon mån skulle ha beaktat konsumentintresset.

Det förslag till kombinationstullar för vissa produkter och till system med importminimipriser för tomater och slanggurka, som utredningen lade fram i betänkandet SOU 1978:51, avvisades i regeringens proposition 1978/79:136. Vid remissbehandlingen av detta betänkande anförde statens jordbruksnämnd att de fall av marknadsstörande import, som från trädgårdsnäringsens sida vid enstaka tillfällen har påståtts förekomma, vid närmare granskning visat sig sakna större betydelse.

Något nytt sakmaterial har inte tillkommit i utredningens nu framlagda promemoria. Utredningen anger att omfattningen av lågprisimporten är svår att redovisa och har inte i något fall kunnat kvantifiera vilka ekonomiska skador de inhemska producenterna skulle ha åsamkats genom lågprisimport. Den tidigare analysen i betänkandet SOU 1978:51 av trädgårdsodlarnas ekonomiska situation visade att det var främst odlarna av snittblommor som hade ekonomiska svårigheter. Då det enligt nämndens mening fortfarande saknas ekonomiskt analysunderlag, som visar om trädgårdsnäringsen är i behov av särskilda skyddsåtgärder mot lågprisimport, kan nämnden inte tillstyrka utredningens förslag om skyddsåtgärder mot lågprisimport av trädgårdsprodukter.

Under 1979 antog riksdagen en proposition om de multilaterala handelsförhandlingarna (prop. 1979/80: 24). Denna proposition innehåller bl. a. en överenskommelse om tillämpning av artikel VI i det allmänna tull- och handelsavtalet – den reviderade s. k. antidumpingkoden. Om lågprisimport av dumpingkaraktär skulle förekomma i framtiden – och skadeverkningarna därav inte skulle kunna undanröjas genom det multilaterala handelsavtalet – bör särskilda åtgärder kunna vidtagas i efterhand för att ersätta berörda producenter av trädgårdsprodukter för faktiskt påvisade ekonomiska skador. Åtgärderna skulle härigenom komma att begränsas till den grupp som lidit ekonomisk skada. En sådan ordning är ur konsumenternas synpunkt att föredra framför generellt konkurrenshämmande och prishöjande skyddsåtgärder mot eventuellt uppkommande lågprisimport av trädgårdsprodukter.

Landsorganisationen i Sverige hänvisar till sitt yttrande över trädgårdsnäringens utredningens betänkande "Svensk trädgårdsnäring – Produktion, Rationalisering, Internationella förhållanden" (SOU 1978: 51). I det yttrandet uttalade organisationen mycket stor tveksamhet till utredningens tankegångar och förslag. LO motiverade därvid sin avvisande hållning med såväl konsumentpolitiska som handelspolitiska och biståndspolitiska skäl. LO säger sig nu inte ha funnit anledning att ändra detta synsätt, utan organisationen vill avstyrka såväl det föreslagna importminimiprissystemet som de föreslagna kombinationstullarna.

IMPOD avstyrker såväl kombinationstullar som importminimipriser. I andra hand föreslår IMPOD att u-länderna undantas från de höjningar av importtullar, som skulle bli följden av att utredningens förslag genomförs. Till ytterligare utveckling av skälen för sitt ställningstagande i denna del anför IMPOD vidare.

I biståndspolitiska utredningen SOU 1977:13 diskuteras bl. a. Sveriges handel med u-länderna och en anpassad näringspolitik. En av slutsatserna är (6.5.4.) att "ett sysselsättnings-, regional- eller försörjningspolitiskt motiverat skydd för en inhemsk produktion så långt möjligt ges en sådan utformning att det inte motverkar Sveriges biståndspolitiska mål. Detta innebär att åtgärderna inte bör ha karaktär av gränsskydd". I 6.9. Anpassad näringspolitik sägs bl. a. följande: "Sveriges villighet till anpassning bör vara stor när det gäller import från u-länder". Det förefaller inte som om den föreliggande utredningen hade beaktat dessa synpunkter. U-länderna har överhuvudtaget inte nämnts i utredningens förslag annat än i experten Holger Nyströms särskilda yttrande.

Den nuvarande importen från u-länder av sådana produkter som skulle drabbas av tullökningar enligt utredningens förslag är visserligen obetydlig. Det är emellertid ett område som u-länderna ställer stora förhoppningar på eftersom det här bör finnas naturliga förutsättningar. FN:s olika organ, inte minst ITC, som Sverige ger betydande stöd, lägger stor vikt vid dessa produkter, speciellt för de minst utvecklade länder, som Sverige särskilt framhållit bör prioriteras. Konsekvenserna av en tillämpning av Trädgårdsnäringens utredningens förslag skulle komma att framstå som helt stridande mot Sveriges officiella ställningstagande i biståndssammanhang.

De produktområden som här särskilt avses är tomater, isbergssallad och vanlig sallad. Morötter och vitkål torde på grund av fraktförhållanden

knappast bli aktuella som exportprodukter till Sverige. De kombinerade tullarna skulle drabba nya länder, dvs. u-länder, mycket hårdare än länder som redan är etablerade på marknaden.

För att en importör skall ta risken med en import från ett nytt land, är det rimligt att man begär en ersättning för denna risk i form av ett lägre pris – som ofta på grund av de högre riskerna inte slår igenom i konsumentpriset och därmed påverkar marknaden. Den föreslagna konstruktionen av ett lågprisimportskydd skulle alltså beröva u-länderna denna konkurrensmöjlighet genom att de hindras att lägga sina priser de erforderliga procenten under de etablerade exportörernas.

Sveriges Industriförbund, som i sitt yttrande över trädgårdsnäringsutredningens huvudbetänkande avstyrkte införandet av kombinerade vikt- och värdetullar, säger sig nu inte finna anledning att ändra denna uppfattning. Industriförbundet anför vidare.

Utredningens förslag till importminimipriser för tomater och slanggurkor är enligt förbundets mening sällsynt illa underbyggt. Redan dess hemmagjorda definition av begreppet lågprisimport är minst sagt anmärkningsvärd. Vi anser ej heller att det faktiska behovet av särskilda skyddsåtgärder för ifrågakvarande produkter tillfredsställande dokumenterats.

Analysen av de olika alternativa åtgärder som kan komma i fråga för att skydda den inhemska produktionen mot marknadsstörande import är dessutom synnerligen bristfällig. Industriförbundet vill därför bestämt avstyrka ett införande av utredningens förslag till importminimipriser. Vi vill i stället föreslå att hela frågan om eventuella skyddsåtgärder mot lågprisimport av trädgårdsprodukter blir föremål för förnyad utredning – förslagsvis av expertis från Kommerskollegium, Jordbruksnämnden och Generaltullstyrelsen. En sådan utredning bör bl. a. få till uppgift

- att pretera en mera adekvat och internationellt försvarbar definition av begreppet lågprisimport
- att fastlägga det reella behovet av särskilda skyddsåtgärder mot sådan import
- att objektivt utvärdera olika tänkbara alternativ till skyddsåtgärder, varvid även de handelspolitiska aspekterna – inte minst med avseende på våra relationer till EG – bör beaktas
- att om utredningen skulle ge vid handen att behov verkligen föreligger av ett mera permanent skydd mot lågprisimport av vissa produkter framlägga förslag som är godtagbara även ur handelspolitiska och konsumentpolitiska synpunkter.

Statens jordbruksnämnd föreslår att man avstår från att tillämpa importminimipriser och i stället väljer kombinerade värdetullar och viktullar för att skydda mot lågprisimport. Dessa skyddsåtgärder bör enligt jordbruksnämnden vidtagas för ett så begränsat antal varor som möjligt. Vidare föreslår nämnden att viktullarna fastställs säsongmässigt för att skydda avsättningen av den svenska skörden samt med beaktande jämväl av konsumenternas intresse av så låga priser som möjligt. Nämnden anför vidare:

I den av trädgårdsnäringsfrågorna framlagda promemorian har begreppet lågprisimport getts följande definition: "Med lågprisimport avser utredningen sådan import som med värdetull ger ett lägre tullbelopp per viktenhet än vad motsvarande viktull skulle innebära". Nämnden finner denna definition oklar men har utgått ifrån att vad utredningen avser med lågprisimport är en situation då de nya värdetullarna ger ett lägre tullbelopp per viktenhet än de tidigare gällande viktullarna.

Utredningen har redovisat olika åtgärder som kan komma ifråga för att motverka de skadeverkningar på den inhemska marknaden som en lågprisimport kan medföra. Därvid har behandlats särskild tull, antidumping- och utjämningstullar, kombinationstullar, importminimipriser samt kvantitativa restriktioner.

Nämnden har i sina överväganden rörande de förutnämnda till buds stående åtgärderna kommit till att en kombination av minimiviktull och värdetull är att föredra om man vill få till stånd ett snabbt och effektivt lågprisskydd utan alltför stora administrativa olägenheter.

Kombinationstullar tillämpas redan i dag för vissa industrivaror (textilier m. m.) liksom för matlök och potatis. Enligt vad nämnden erfarit har systemet kunnat tillämpas på ett godtagbart sätt. Med hänsyn till det merarbete som dock förorsakas tullverket bör kombinationstullar på trädgårdsområdet begränsas till så få varor som möjligt. Nödvändigheten av att i framtiden kunna uppjustera minimiviktullarna medför dessutom att eventuella GATT-bindningar för berörda varor måste lösas, vilket ytterligare understryker vikten av att tillämpningen av kombinationstullar inte blir alltför omfattande, detta särskilt som ett stort antal trädgårdsprodukter bundits i GATT. Dessa synpunkter torde ha beaktats av utredningen genom att förslaget till åtgärder begränsats till fem varuslag. Vid tillämpningen av kombinationstullar för ovannämnda produkter bör enligt nämndens uppfattning olika tullperioder kunna fastställas med minimiviktullarnas nivåer anpassade efter behovet av skydd under den tid då den svenska produktionen avsätts. För tomat och gurka bör således viktulldelen vara högst under juli–september, då normalt priserna på dessa produkter är som lägst i Europa. Nämnden vill dock i sammanhanget varna för alltför högt satta minimiviktullar, då man därigenom kan åstadkomma en omotiverad fördyring av de svenska varorna. Av konsumenthänsyn bör i viss utsträckning priser noterade hos traditionella grönsaksproducenter i Västeuropa tillåtas slå igenom på den svenska marknaden.

Nämnden anser utredningens förslag till minimiviktullar acceptabla då dessa i huvudsak anknyter till de gamla viktullarna.

För att minimiviktullarna skall behålla sin skyddseffekt på längre sikt anser utredningen det väsentligt att de med jämna mellanrum ses över. Nämnden menar att denna möjlighet bör stå till buds men att tidsintervaller härför inte fastläggs. Vid en översyn är det naturligt att produktionskostnadsutvecklingen i Sverige på visst sätt beaktas. Frågan om en eventuell "indexering" bör dock även ses ur allmän GATT-synpunkt och bedömas i ljuset av den prejudicerande verkan ett sådant arrangemang kan få.

Generaltullstyrelsen anför i sitt yttrande.

Överväganden rörande importskydd mot lågprisimport inrymmer komplicerade frågeställningar rörande tullverkets handläggning och

kontroll av införseln. Detta är särskilt fallet ifråga om trädgårdsprodukter, för vilka kraven på snabbhet i tullbehandlingen är stora, samtidigt som kontrollen av deklarerade kvantiteter och värden är besvärlig på grund av varornas karaktär och i många fall speciella leveransförhållanden. Administrations- och kontrollfrågor borde därför ha vägts in i utredningens överväganden om tullskydd tillsammans med exempelvis närings- och handelspolitiska aspekter. Generaltullstyrelsen finner det mot denna bakgrund anmärkningsvärt att kontakt inte tagits med styrelsen under utredningens gång. Helst borde en tullexpert ha fått biträda vid fullgörandet av det särskilda uppdraget om skydd mot lågprisimport. Om inte annat hade härigenom förslaget kunnat ges en klarare utformning – bl. a. genom användandet av en adekvat terminologi.

Med lågprisimport avses i promemorian 1979-12-18 sådan import som med värdetull ger ett lägre tullbelopp per vikenhet än vad en motsvarande viktull skulle innebära. Innebörden härav är oklar. Emellertid torde härmed avses vad som framgår av det särskilda yttrandet av experten Holger Nyström, nämligen att lågprisimport får anses föreligga när de nya värdetullarna ger ett lägre tullbelopp än de ursprungliga viktullarna – för varje enskild importsändning. Med en sådan utgångspunkt är det egentligen inte ett skydd mot lågprisimport som övervägs, utan snarare en förstärkning av de nyligen beslutade värdetullarna. Traditionellt avses nämligen med lågprisimport – i Sverige och i andra länder – en import som till följd av låga priser (underpriser) förorsakar skada för inhemsk produktion. En ökad import som blir en följd av en allmän försämring av den svenska produktionens relativa konkurrensförutsättningar kan inte sägas utgöra en lågprisimport. Import från de med Sverige i kostnadsmässigt hänseende jämförbara länderna i Väst-europa och Nordamerika har i andra sammanhang i allmänhet inte ansetts utgöra lågprisimport som i stället närmast gällt viss import från länder i exempelvis Ostasien och statshandelsländer. Självfallet förekommer fall av konkurrens till mycket låga priser även i vad avser import från med Sverige jämförbara länder. Sådana fall ger emellertid ingen allmän karakteristik av förhållandena i handeln mellan Sverige och dessa länder och måste därför lösas med speciella metoder (kommersiella motaktioner, förhandlingar, eventuellt antidumping- eller utjämningstullar). Att det förekommer enstaka importpartier till mycket låga priser gäller för alla varuområden och är inte särskilt accentuerat för trädgårdsprodukter annat än när fråga är om varor vars kvalitet väsentligt avviker från normalkvalitet.

Utredningen har med utgångspunkt från den officiella statistiken inte kunnat belägga förekomsten av "lågprisimport". Enligt utredningen hade det emellertid varit önskvärt att lämna en redovisning av pris-svängningarna och därmed i vilken utsträckning som särskilt låga priser föreligger i importen. Statistik för sådan analys finns emellertid tillgänglig på generaltullstyrelsen. Av importstatistiken för de första nio månaderna under 1979 framgår att trycket från lågprispartier inte kan ha varit särskilt besvärande för avsättningen av motsvarande svenska produkter. Endast en mycket liten del av importen har kilopriser som väsentligt understiger medelpriserna för de redovisade månaderna. Ytterligare kommentarer härtill lämnas i anslutning till synpunkterna i det följande avseende tullskyddet för enskilda produkter.

En förstärkning av tullskyddet på det sätt som anges i uppdraget till utredningen kan givetvis övervägas från andra utgångspunkter än med

syftet att skydda svensk trädgårdsnäring mot lågprisimport. Syftet kan vara att skydda näringen mot utländsk konkurrens över huvud taget eller mot en framtida försämring av konkurrensmöjligheterna. Sådana överväganden måste dock göras mer allmänt och med andra utgångspunkter än skydd mot lågprisimport.

Det kan till en början noteras att den svenska produktionen av de aktuella varorna fått tullskyddet omprövat helt nyligen och härvid förstärkt samtidigt som tullskyddet gjorts inflationsbeständigt genom övergången till värdetullar. Frågan är nu i vilken utsträckning de föreslagna minimitullarna ytterligare förstärker det samlade skyddet till förmån för svensk odling och om de minskar risken för egentlig lågprisimport, alternativt höjer priset fritt förtullat upp till mer "normala" priser.

Härom yttrar generaltullstyrelsen att de föreslagna minimiviktullarna för morötter, vitkål, rödkål och sallat får en mycket liten skyddseffekt sett såväl från total skyddssynpunkt som från en isolerad lågprissynpunkt. Eftersom vinsten i skyddseffekt för dessa produkter blir liten måste de administrativa problem och de kontrollsvårigheter som uppkommer, enligt generaltullstyrelsens mening, få stor betydelse i sammanhanget.

Kommerskollegium säger i sitt yttrande:

I det av utredningen framlagda förslaget till skyddsåtgärder mot lågprisimport av trädgårdsprodukter definieras lågprisimport som sådan import som med värdetull ger ett lägre tullbelopp per viktenhet än vad motsvarande viktull skulle göra. Härvid torde med "motsvarande viktull" avses den före den 1 februari 1980 gällande viktullen. Detta innebär att all import till ett pris som ligger lägre än ett visst efter viktullen fastställt pris skulle utgöra lågprisimport oberoende av om skillnader i kvalitet eller andra faktorer som påverkar prissättningen föreligger. Denna definition av lågprisimport tar dock inte hänsyn till förhållandet att ingripande mot sådan import normalt förutsätter att den förorsakar eller hotar att förorsaka skada för inhemsk produktion. Import från länder som i konkurrenshänseende är jämförbara med Sverige brukar ej heller klassificeras som lågprisimport även om importen i enstaka fall kan ske till låga priser. Enligt kollegiets mening är därför utredningens definition av lågprisimport ej tillfredsställande från handelspolitisk synpunkt.

Vid valet av skyddsåtgärder mot lågprisimport säger utredningen sig ha beaktat Sveriges handelspolitiska åtaganden. Utredningen förutsätter dock härvid bl. a. att Sverige lyckas frigöra tomaterna från bindningen i GATT samt att övriga här aktuella produkter hålls fria från nya bindningar.

Möjligheten att i de nu aktuella fallen tillgripa skyddsåtgärder mot lågprisimport i situationer som avviker från vad som är att anse som normala regleras av Sveriges handelspolitiska åtaganden, exempelvis GATT:s artiklar VI och XIX. Gemensamt för dessa är att det ställs krav på att skada eller hot om skada skall föreligga. Vidare skall åtgärderna vara av temporär natur. För åtgärder av mer permanent natur av det slag som föreslås av utredningen är det enligt kollegiet rimligt att ställa minst samma eller liknande krav på saklig motivering när det gäller att bedöma behovet av skydd samt att påvisa skadan.

Kollegiet vill i samband härmed erinra om att EG i särskilt hög grad kommer att beröras av de föreslagna åtgärderna. Även om Sveriges frihandelsavtal med EG formellt inte utgör något hinder mot att vidta de föreslagna åtgärderna kan dock EG komma att hävda att dessa inte står i överensstämmelse med åtagandet i artikel 15 i avtalet att främja en harmonisk utveckling av handeln med jordbruksprodukter. Kollegiet vill varna för att ett ensidigt införande av åtgärder som medför väsentligt minskade exportmöjligheter för EG kan komma att medföra motåtgärder från EG:s sida t. ex. återtagande av koncessioner. Det är därför angeläget att man söker nå fram till en samförstånds lösning med EG, detta även mot bakgrund av svenska exportintressen på jordbruksområdet.

Stockholms handelskammare som avstyrker utredningens förslag till skyddsåtgärder mot lågprisimport av trädgårdsprodukter, föreslår att jordbruksnämnden får i uppdrag att noggrant följa importutvecklingen för de i utredningspromemorian berörda trädgårdsprodukterna för att möjliggöra att i förväg utarbetade skyddsåtgärder snabbt sätts in när import till onormalt låga priser förekommer.

I yttrandet säger handelskammaren vidare.

I detta sammanhang bör erinras om att ett fritt varuutbyte med utlandet är en nödvändighet för ett så utrikeshandelsberoende land som Sverige. Förstärkning av gränsskydd måste därför föregås av noggranna överväganden. Vidare bör handelspolitiska skyddsåtgärder inte stå som alternativ till erforderlig anpassning av svensk produktion.

Åtgärder i andra länder t. ex. i form av dumping och exportsubventionering kan dock få till följd att tillfälliga åtgärder behöver vidtas mot importen till Sverige. Härutöver torde undantagsvis få godtas att temporära skyddsåtgärder sätts in för att möjliggöra en smidig anpassning i produktionsstrukturen.

Utredningen har gjort den bedömningen att det i stort sett för alla trädgårdsprodukter förekommer import till priser som avsevärt understiger de priser som normalt gäller vid den ifrågavarande tidpunkten. Utredningen har emellertid inte kunnat lämna någon redovisning av lågprisimportens omfattning. Särskilda åtgärder mot lågprisimport behövs enligt utredningen i fråga om morötter, vitkål, tomater, slanggurka samt isbergs- och annan sallad.

Utredningens förslag innebär att skyddsåtgärderna träder i funktion så snart importvarans pris går under viss nivå, oavsett skälet härtill. I utredningens definition av begreppet lågprisimport finns inte heller något om att importen i fråga skall anses skada svenskt näringsliv innan föreslagna åtgärder vidtas. Detta får anses i högsta grad betänkligt mot bakgrund bl. a. av de nyligen från svensk sida ratificerade överenskommelserna om subventioner och utjämningsstullar samt antidumping.

Skånes handelskammare säger sig kunna hysa viss förståelse för önskemålen om att införa kombinationstullar för vissa produkter, syftande till att inte övergången till värdetullar i väsentlig mån ska urholka skyddet för den svenska produktionen i vissa situationer. Såvitt handelskammaren kan bedöma torde inte de föreslagna åtgärderna få någon råvarukostnadshöjande effekt för industrin men om så skulle bli fallet kan kompensations-

krav för fördyringen förväntas från industrin. Sammantaget har Handelskammaren sålunda ingen erinran mot utredningens förslag. Handelskammaren anför vidare.

Handelskammaren vill emellertid avslutningsvis erinra om det olämpliga i den ryckighet som präglat förändringarna på detta område. Det nu diskuterade förslaget är daterat dagen innan riksdagen fattade beslut om värdetullar för tre av de ifrågavarande produkterna. Redan innan riksdagen fattat sitt beslut hade alltså den utredning som arbetat på området kunnat konstatera att beslutet skulle bli felaktigt och behöva ändras. Om det fattade riksdagsbeslutet inte forcerats fram hade det varit möjligt att samtidigt som systemet med värdetullar infördes åstadkomma de modifikationer i systemet som nu föreslås. Lagstiftningsarbetet har bedrivits på ett sätt som enligt Handelskammarens mening uppenbarligen inte framstår som fördömligt.

2 Kombinationstullar på morötter, vitkål och sallat

Lantbruksstyrelsen uttalar att utredningen förhoppningsvis har rätt i sin bedömning då man anser att en kombination av vikt- och värdetull skall kunna vara tillfyllest beträffande morötter, vitkål och sallat. Lantbruksstyrelsen ifrågasätter dock om inte åtminstone för morötter och vitkål samma system för tomat och gurka borde kunna sättas in vid behov. Sådant behov kan i vissa lägen med höga skördar såväl i exportländerna som i Sverige inte uteslutas. Möjligen kan det pris som skall utlösa tillägget därvid sättas lägre än vad som enligt utredningens definition skall betraktas som lågpris.

Lantbrukarnas riksförbund har ingenting att invända mot att systemet med kombinationstull prövas på de produkter och med den tullnivå som föreslagits.

Trädgårdsnäringens riksförbund tillstyrker att systemet med kombinationstull införes för morötter, vitkål och sallat. Förbundet kan i inledningskedet tillstyrka de föreslagna minimiviktullarna trots att de enligt förbundet är låga. För att de skall bibehålla sin skyddseffekt på längre sikt, anser förbundet liksom utredningen att det är väsentligt att de med jämna mellanrum ses över. Förbundet anser liksom utredningen, att detta bör ske vartannat år.

Sveriges grossistförbund anser att förslaget att införa kombinerade tullar för morötter, vitkål och sallat strider mot konsumentintresset och leder till krångel och ökade administrativa kostnader för näringsliv och myndigheter. Anses inte värdetullarna fungera på önskat sätt under vissa perioder, borde man i stället enligt förbundet överväga en återgång till viktullar i sådana eventuella fall. Tullsystemet på ifrågavarande varuområde uppvisar ju en sådan blandning av vikt- och värdetullar, att några principiella

grunder varför det ena eller det andra valts inte kan påvisas i det enskilda fallet, framhåller förbundet.

Sveriges frukt- och grönsaksdistributörers förening anför rörande utredningens förslag i denna del följande.

För morötter föreslår utredningen, att värdetullen om 10 % kombineras med en minimiviktull om 10 kr/100 kg. Som framhålls i det särskilda yttrandet importeras inte morötter, i varje fall för konsumtionsändamål, om hållbar svensk vara erbjuds. En kompletteringsimport sker från Danmark under svensk säsong på grund av tillfälliga kvalitetsvariationer. Under andra kvartalet importeras nyskördade morötter från Italien, Israel och USA, när svensk vara börjar svikta kvalitets- och kvantitetsmässigt. Den svenska marknadsandelen för morötter har ökat under senare år och torde nu uppgå till 85 %. Också industrin kan ibland köpa morötter från utlandet, främst på grund av stränga krav på särskild storlekssortering. Vidare är redovisade medelpriser för importen, med undantag för januari månad 1976, högre än det pris, vid vilket viktull skulle utgå enligt förslaget. Vi har inte haft tillfälle undersöka förhållandena i januari 1976 men förmodar, att det finns särskilda skäl till denna prisbild. Av allt att döma kommer det föreslagna kombinerade systemet inte att få några större effekter men innebär, att ett administrativt krångel tillkommer för näringsliv och myndigheter.

Vad sedan gäller vitkål förmodas införandet av minimiviktull (10 resp. 15 kr/100 kg) i och för sig knappast bli av större betydelse för varken odlingen eller importen. Importen av vitkål sker till 55–60 % under andra kvartalet och som färsk, nyskördad kål från Polen, Ungern och Italien i juni. Under svensk huvudsäsong, dvs. tredje, fjärde och första kvartalen, utgör importen endast 3 500–4 000 ton och marknadsandelen för importerad vara uppgår till 13–14 %. De jämförelsevis låga priserna för tysk vitkål för några år sedan förekommer inte längre. Orsaken till att Tyskland dominerar framför Holland som utländsk leverantör av vitkål till den svenska marknaden är, att odlingen till stor del är koncentrerad till området intill Danmark, varför fraktkostnaderna för tysk kål blir betydligt lägre än för holländsk. Kvaliteterna är likvärdiga. Någon överskottsexport sammanhängande med surkålstillverkningen är det inte fråga om ---.

De problem, som kan ha förekommit för vitkålsodlarna i Sverige, är i allt väsentligt inhemska till sin karaktär.

Beträffande sallad föreslås, att värdetullen om 11 % kombineras med en minimiviktull om 45 kr/100 kg under tullperioden. Chefen för köksväxtsodlingsinstitutionen i Alnarp har nyligen bekräftat, att man inte får fram isbergssallad på friland i Sverige förrän i slutet av juni. Enligt svenskt medgivande i Tokyorundan kommer tullen att avskaffas i april månad. Någon minimiviktull kan givetvis inte utgå under april i enlighet med gjorda överenskommelser. Tull bör vidare inte ifrågakomma i maj, eftersom det då inte finns någon svensk produktion att skydda, utan tullen är av rent fiskal natur. I första hand bör tullen därför avskaffas under maj, då något giltigt motiv för dess införande inte föreligger. En minimiviktull under denna tid skulle givetvis falla på sin egen orimlighet, eftersom kombinerade tullar inte är tänkbara i avsaknad av skyddsmotiv. Under den svenska odlingssäsongen är importen obetydlig. Skälen för att introducera kombinerade tullar för isbergssallad är alltså synnerligen svaga.

Beträffande vanlig sallad uppger utredningen, att import till lågpris skulle uppträda tidvis vår och höst. En tidigare i utredningen cirkulerande uppgift om att lågprisimport skulle ha förekommit till ett pris av 4 kr/kg syns ha utgått i den remitterade versionen av utredningspromemorian. Vi tror, att uppgifter skulle kunna lämnas från Tullverket om importen och att man då knappast skulle få något underlag för att den kritiserade importen förekommit i någon omfattning av betydelse. Svårigheter för svenska salladsodlare beror på övergången till växthusodlad vara, medan frilands-sallad inte längre tycks ha någon marknad oavsett priset. De presenterade månadsmedelvärdena syns också vara så höga, att viktull knappast blir aktuell. Några bärande motiv för införande av kombinationstullar torde alltså inte föreligga.

Som framhålls i det särskilda yttrandet saknas alltså vad gäller de aktualiserade fallen väsentliga skäl till att genom kombinationstullar krångla till tullbehandlingen, skapa administrativa problem och betydande kontrollsvårigheter. Vinsten i skyddseffekt blir däremot ringa. Vi vill instämma i hr Nyströms uttalande att, om kombinerade tullar beslutas, samma regler bör gälla som för andra minimiviktullar i tulltaxan vad avser en eventuell framtida översyn av sådana tullar i anledning av en fortsatt inflation.

Kommerskollegium vill starkt understryka att tillämpningen av ett system med kombinerade tullar är förenad med betydande administrativa olägenheter. Vidare kan det föreligga svårigheter att avväga nivån för minimitullen så att inte import till normalpris träffas. En annan nackdel är att minimiviktullar inte bara träffar lågprisimport utan även lågkvalitativ import. Som följd av nyssnämnda olägenheter är antalet tullar av denna typ mycket begränsat i den svenska tulltaxan. Enligt vad kollegiet erfarit kommer också de nyligen införda minimiviktullarna för bl. a. matlök att medföra stora administrativa svårigheter för tullverket. Minimiviktullar bör därför enligt kollegiets mening endast komma i fråga i mycket begränsad omfattning och då uteslutande i fall där ett starkt behov därav föreligger. En bedömning av det befogade i de föreslagna åtgärderna bör enligt kollegiets mening i första hand baseras på en utredning om det faktiska skyddsbehovet för den inhemska odlingen i fråga. De uppgifter i nämnda avseenden som lämnas av trädgårdsnäringsutredningen anser kollegiet ej vara tillräckliga för ett slutligt ställningstagande. Ytterligare belysning är enligt kollegiets mening erforderlig. Bl. a. saknar kollegiet uppgifter som närmare belyser marknadsutvecklingen samt utvecklingen för den inhemska odlingen samt dess konkurrenssituation liksom även åtgärdernas effekter för konsumenterna. Om man enbart ser till tillgängliga uppgifter om importen och dess utveckling ger dessa enligt kollegiets uppfattning inte stöd för så långtgående och så administrativt betungande åtgärder som utredningen föreslår. Kollegiet anser sig mot den bakgrunden inte kunna tillstyrka de framlagda förslagen om införande av kombinerade tullar för morötter, vitkål och sallad.

Enligt *Stockholms handelskammare* mildrar minimiviktullen i en kombinerad tullsats marknadsstörningar till följd av lågprisimport. Handelskammaren anser att system med minimipriser (referenspriser) torde vara ett effektivare skydd mot sådan import och erinrar om att såväl minimiviktullar som minimiprissystem är administrativt betungande för inblandade parter och att bl. a. av tulltekniska skäl man i största möjliga utsträckning har undvikit kombinationstullar i den svenska tulltaxan. Även fortsättningsvis bör enligt handelskammaren ett klart dokumenterat behov föreligga innan en ökad användning av sådana tullar övervägs. De skäl som trädgårdsnäringsutredningen anfört för införandet av permanenta skyddsåtgärder mot importen har inte övertygat Handelskammaren om behovet härför och framhåller att extraordinära marknadsförhållanden inte bör läggas till grund för permanenta skyddsåtgärder.

Generaltullstyrelsen har i sitt yttrande anfört följande rörande förslaget om kombinationstullar på morötter, vitkål och sallat.

Det lägsta månadsmedelpriset för morötter under perioden januari 1978–september 1979 var 1:11 kr/kg. 10 % härav ger tullbeloppet 11 öre, medan en minimiviktull skulle ge 10 öre per kg. Eftersom importposter med priser under 1 kr per kg är sällsynta blir en minimiviktull praktiskt taget verkningslös från skyddssynpunkt medan den likväl alltid förorsakar administrativa besvärligheter. Härtill kommer att Sverige genom skriftväxling den 21 juli 1972 med de europeiska gemenskapernas kommission förbundit sig att för nyskördade morötter från Europeiska ekonomiska gemenskapen ta ut en tull av (högst) 10 öre per kg under tiden 1 maj–30 juni. Större delen av importen synes komma just från detta område. Samma tullsatsbegränsning gäller för övrigt även för EFTA-området.

För vit- och rödkål däremot noteras månadsmedelpriser på 50 öre per kg och därunder och här skulle de föreslagna minimiviktullarna komma i tillämpning. Förstärkningen av tullskyddet blir dock marginell (omkring 5 å 10 öre per kg) och verkningslös under den "billiga" perioden mot bakgrund av utredningens uppgift att de svenska produktionskostnaderna uppgår till ca 1 kr per kg.

För isbergssallat får den föreslagna minimiviktullen en skyddseffekt endast under den svenska odlingsåsongen, då emellertid importen är negligerbar.

När det gäller vanlig sallat ligger månadsmedelvärdena så högt att den föreslagna minimiviktullen normalt aldrig kommer att utgå.

Tillsammantaget kan noteras att de föreslagna minimiviktullarna för morötter, vitkål, rödkål och sallat får en mycket liten skyddseffekt sett såväl från total skyddssynpunkt som från en isolerad lågprissynpunkt. Eftersom vinsten i skyddseffekt för dessa produkter blir liten måste de administrativa problem och de kontrollsvårigheter som uppkommer få stor betydelse i sammanhanget.

I yttrande den 27 september 1978 över trädgårdsnäringsens betänkande, anförde styrelsen bl. a. följande.

Trädgårdsvaruområdet är svärbemästrat från tulltaxerings- och kontrollsynpunkt – och detta oavsett vilken tullprocedur som tillämpas. Detta beror bl. a. på att importen i stor utsträckning äger rum utom ordinarie

tullklareringstid och ofta kräver en snabb behandling. Varusortimentet varierar i hög grad beroende på bl. a. varornas art, kvalitet, odlings- och inköpsställe m. m. Fastställande eller kontroll av vikt är mot denna bakgrund avsevärt lättare än kontroll av uppgivna fakturavärden. Priset för varor inom trädgårdsområdet fastställs många gånger efter tidpunkten för införseln, vilket är administrativt och kontrollmässigt betungande för tullverket. En rimlighetskontroll av värden ter sig för en tulltjänsteman oftast mycket vansklig. Kontroll av uppgivna fakturavärden kan visserligen göras vid bokföringsgranskning hos importörerna men även en sådan kan inom trädgårdsvaruområdet många gånger inte ge tillfredsställande resultat av de skäl som framförs i yttrandet till handelsdepartementet. Beträffande värdetullar som är kombinerade med minimitullar beräknade efter vikt kan sägas att de – under förutsättning att viktullen sätts tillräckligt högt – ger en bättre skyddseffekt mot prisbilliga varor än enbart värdetulldelen i en sådan kombinerad tullsats. Men samma verkan mot lågprisimport erhålles givetvis med enbart vikt delen. Kontrollproblemen för värdedelen i sådana kombinerade tullsatsar blir självfallet lika besvärande som kontrollproblemen för rena värdetullar. Härtill kommer de särskilda svårigheterna i det praktiska handhavandet av kombinerade tullsatsar när fråga är om sändningar med många olika slags varor. En bedömning av om vikt- eller värdetull skall utgå i sådana fall måste göras för varje varuslag, ja, i vissa fall t. o. m. för varje enskild vara för sig, exempelvis då varorna – som levande växter med varierande vikt – säljs efter styckpris, men den specifika tullen beräknas efter vikt.

Styrelsen har nyligen – i enlighet med önskemål från frukt- och grönsaksimportörer – haft en genomgång av importförfarandet med representanter för ett 40-tal importföretag i grönsaks- och fruktbranscherna. Genomgången har visat att problemen när det gäller att beräkna tullen för konsignationspartier av sådana varor som är belagda med värdetull eller alternativ värdetull/viktull till och med blir större både för importörerna och tullverket än vad som framgick av yttrandet den 27 september 1978. Motsvarande erfarenheter har gjorts i andra länder där – som i EGländerna – avsteg görs från de allmänt antagna reglerna för fastställande av tullvärde. En kombination av värdefull och minimiviktull gör problemen än mer svår bemästrade. Även om de föreslagna minimiviktullarna mer sällan kommer att tillämpas, så erfordras dock en jämförelse mellan alternativen värdetull och viktull för varje enskild varupost. En importsändning innehållande varor i olika prislägen kan således inte bedömas som en enhet när alternativa tullsatsar finns. Till detta kommer att stora svårigheter föreligger att kontrollera att prisöverföringar inte görs i importfakturor mellan olika säsonger eller olika produkter för att undvika att minimiviktullar tillämpas (exempelvis höjning av fakturerade värden för tullfria trädgårdsprodukter från samma leverantör).

Det bör noteras att de angivna administrativa svårigheterna och kontrollproblemen inte föreligger vid en tillämpning av rena viktullar. Även om det bedöms vara besvärande att återgå till enbart viktullar så vill styrelsen ändå påpeka att detta vore den mest ändamålsenliga lösningen för alla trädgårdsprodukter. Viktullarna bör i så fall anpassas till det reella skyddsbehovet och kontinuerligt justeras med hänsyn till bl. a. penningvärdeförsämringen. En sådan justering föreslås för övrigt av utredningen i samband med kombinerade tullsatsar.

3 Importminimiprissystem på tomater och slanggurka

Lantbruksstyrelsen tillstyrker utredningens förslag och anför vidare:

Den nivå på importpriserna som enligt förslaget skall nås för att reglerna om minimiviktull eller tilläggsavgift skall tillämpas innebär att åtminstone hittills endast i undantagsfall det genomsnittliga importpriset legat under denna nivå. Systemet kommer därför knappast att fördyra importprodukterna i för konsumenterna märkbar grad. Däremot bör systemet ha förutsättningar att få en stabiliserande effekt på den svenska prissättningen. Det kan därmed bidra till tryggare förhållanden för de i näringen verksamma vilket ingår i målsättningen för trädgårdsnäringspolitiken.

Lantbrukarnas riksförbund erinrar om att tomater och slanggurka odlas under glas och att de är av stor betydelse för svensk handelsträdgårdsnäring samt att produktionen har drabbats mycket hårt av de snabbt stigande energipriserna varför ett effektivare skyddssystem än vad kombinationstullarna ger krävs för att säkra fortsatt odling.

Då det inte förefaller helt klart om tullen kommer att räknas på faktiskt importpris eller minimipriset vill riksförbundet deklarerat sin uppfattning att importpris inklusive tull bör uppgå till ett lägsta belopp om 3:50 för tomat och 3 kronor för slanggurka. Riksförbundet har inget att invända mot de föreslagna importminimipriserna.

Enligt riksförbundet är importminimipriset den effektivare av de föreslagna skyddsåtgärderna. Riksförbundet skulle därför helst ha sett att den skyddsformen införts för samtliga produkter som f. n. är i behov av skydd. Nu bör istället efter en kort försöksperiod de båda skyddsmetoderna utvärderas. På grundval av resultaten bör sedan enligt riksförbundet för varje produkt införas ett så effektivt skydd som behovet påkallar. Dessutom bör möjligheten skapas att med kort varsel utvidga skyddet till att omfatta flera produkter.

Riksförbundet anser vidare att de föreslagna åtgärderna bör genomföras så snart som möjligt, helst före årets säsong. Eventuellt återstående GATT-förhandlingar för tomat bör inte hindra införandet av lågprisskydd för de övriga produkterna. Med relativt korta intervaller 2–3 år bör behovet av det särskilda lågprisskyddet sedan omprövas, såväl beträffande vilka produkter som skall omfattas av det som den nivå skyddet skall ligga på.

Riksförbundet vill även framhålla behovet av en aktuell helst daglig importstatistik vilken skulle möjliggöra ett snabbare inrättande av kortvariga skyddsåtgärder vilket i sin tur skulle medge effektivare skydd i den akuta situationen. Med en sådan statistik skulle enligt riksförbundet behovet av importskydd kunna utvärderas på ett helt annat sätt än vad nu är fallet.

Trädgårdsnäringsens riksförbund instämmer med utredningen i att tomatodling och slanggurka har en mycket stor betydelse inom den svenska trädgårdsproduktionen och anser det därför ytterst angeläget att åstadkomma ett verkningsfullt skydd mot lågprisimport för dessa båda produkter. Att kombinera de av riksdagen beslutade värdetullarna med importminimipriser anser förbundet vara det bästa skyddssystemet. De av utredningen föreslagna importminimipriserna är dock enligt förbundet mycket låga. Oavsett den tekniska lösningen är det därför angeläget att det sammanlagda gränsskyddet (importminimipris + tull) kommer att uppgå till minst 350 kr/100 kg för tomater och 300 kr/100 kg för gurka. Förbundet anser att de föreslagna åtgärderna bör genomföras så snart som möjligt. Förbundet anför vidare.

För den svenska tomatodlingen är läget ytterst allvarligt genom att EG under viss tid subventionerar sin export av tomater. Denna subvention, eller exportrestitution som EG benämner den, uppgick i fjol till ungefär 28 öre per kg. Den svenska tomatullen på 50 öre per kg reduceras därigenom nära 60 %. Ett sådant förfarings sätt kan vi från den svenska trädgårdsnäringsens sida inte acceptera. TRF kräver därför åtgärder från regeringens sida, som eliminerar restitutionens skadliga effekter för den svenska tomatodlingen.

— — —

Trädgårdsnäringsens Riksförbund begär därför, att regeringen konstruerar ett lågprisskydd för tomater, som även eliminerar de skadliga effekterna av EG-subventionen på denna produkt. Det kan ske genom det av trädgårdsnäringens utredning föreslagna importminimipriset eller genom att värdetullen kombineras med en minimiviktull, som då inte får understiga 1 krona.

För tomater liksom för övriga aktuella produkter är det angeläget att man på samma sätt som riksdagen beslutat för matlök och potatis har kombinationstull under hela tullperioden. Om man jämför flera år, visar det sig nämligen, att lågprisimport förekommer vid olika tidpunkter under tullperioden. Ofta döljs denna lågprisimport av ett högre medelpris under månaden. Då emellertid dessa lågprispartier är mycket marknadsstörande, bör kombinationstullar finnas under hela tullperioden. Så är också EG:s lågprisskydd utformat.

Sveriges grossistförbund anser att importminimipriser för tomater och gurka skulle fördyra produkterna för konsumenterna och att ett sådant system innebär en administrativt otymplig åtgärd som är alltför lätt att kringgå. På trädgårdsområdet bör enligt grossistförbundet prisavhängiga skyddssystem avvisas, såsom redan skett på andra varuområden.

Grossistförbundet anför därutöver följande.

Frågan om prisavhängiga skyddssystem har som bekant tidigare övervägts vid flera tillfällen, i första hand med tanke på tekoimporten. Det brukar då framhållas, att sådana system ofta är svåra att administrera, bl. a. med hänsyn till uttaget av en varierande utjämningsavgift för att uppnå ett fastställt grundpris. Svårigheter föreligger också att fastställa ett

lämplig grundpris, eftersom man uppenbarligen snabbt möter starka producentkrav på en grundprisinivå, som skyddar de inhemska produktionskostnaderna. Importminimipriser kan endast vara motiverade för att motverka sådana marknadsstörningar, som för det egna landets produktion försvårar eller omöjliggör en successiv anpassning till på längre sikt ändrade konkurrensförhållanden eller för att skydda en beredskapsproduktion. De kan däremot inte gärna tillgripas som ett ordinarie gränsskydd.

Som hr Nyström framhåller i det särskilda yttrandet har importminimiprissystemet av Trädgårdsnäringsutredningen getts en så generell utformning, att det i princip kan avskärma införsel även i de fall, då ett lägre importpris än det fastställda minimipriset beror på en effektivare produktion i exportlandet än i Sverige. Detta kan, som också sägs i yttrandet, inte vara godtagbart från allmänna synpunkter.

Vidare kan ifrågasättas, om ett importminimiprissystem är tillåtet enligt den nya tullvärdekode, som för svensk del kommer att tillämpas fr. o. m. den 1 januari 1981. Tilläggstullen innebär också som ovan framhållits problem när det gäller att skilja på import av varor, som på grund av sin kvalitet eller kondition är lågt prissatta, och speciella lågprispartier.

Vid sidan av problem, som gäller fastställande av grundpriset, finns uppenbara risker för ett kringgående av prisavhängiga åtgärder genom en skenhöjning av prisnivån. Möjligheterna att genomföra en kontroll av prissättningen är också begränsade genom det tillämpade tulldeklarationsförfarandet.

Den lojala handeln måste kräva sådan åtgärder, att man inte kan sätta eventuella tilläggstullar ur spel genom dubbelfakturering, kreditnotor etc. Hittills har man i Sverige avvisat importminimiprissystem främst med hänsyn till de stora frestelser att kringgå bestämmelserna som systemet innebär och att i praktiken transaktioner i sådant syfte är mycket svåra att kontrollera. Trädgårdsnäringsutredningen har för sin del inte kunnat anföra några nya skäl, som ger anledning att frångå den hittillsvarande avvisande inställningen till prisavhängiga skyddssystem i Sverige.

Föreningen vill slutligen understryka uttalandet i det särskilda yttrandet att det är mycket svårt att inse systemets av utredningen uppgivna stora fördel för konsumenterna, eftersom de åsyftade jämna priserna av allt att döma kommer att ligga på en förhöjd genomsnittlig prisnivå. Överhuvudtaget har såsom utvecklas i det särskilda yttrandet utredningen knappast gjort någon avvägning av sina förslag i förhållande till konsumentintresset.

Statens jordbruksnämnd erinrar i detta sammanhang om de synpunkter som framfördes i nämndens yttrande av den 28 september 1979 (Dnr 409-665/78) över trädgårdsnäringsens betänkande (SOU 1978: 51). Där i pekade nämnden på ett flertal problem som möter vid användningen av minimipriser, bl. a. svårigheterna att effektivt kontrollera att dessa tillämpas på avsett sätt, möjligheterna att kringgå systemet samt den krävande administrativa belastningen. Nämnden framhöll därvid dessutom att de fall av marknadsstörande import som av trädgårdsnäringsen vid enstaka tillfällen påstått förekomma vid närmare granskning visat sig sakna större betydelse, varför införandet av ett importminimiprissystem skulle vara en alltför långtgående åtgärd.

Som motiv för sitt nu presenterade förslag till importminimipriser för

tomater och gurka talar utredningen om risken för att "produktionen skall äventyras genom de ständigt återkommande importstörningarna". Om man härvid har i åtanke möjligheten av väsentlig skada eller hot om väsentlig skada för den svenska näringen till följd av dumping från exportländernas sida – exempelvis genom ett mycket högt exportstöd i EG som åsidosätter effekten av en viktull – vill nämnden erinra om de möjligheter som står till buds genom GATT:s Artikel VI (antidumping- och utjämningsstullar) och Artikel XIX (nödfallsåtgärder beträffande import av särskilda varor).

Kommerskollegium pekar på att förslaget i praktiken får samma effekt som en extra tull och dessutom under vissa förhållanden även kan jämställas med kvantitativa restriktioner. Kollegiet anför vidare.

Om Sverige frigör sig från gällande tullbindning för tomater föreligger inget formellt hinder från GATT-synpunkt att införa systemet, givetvis under förutsättning att det utformas så att det inte i praktiken får samma effekt som ett importförbud (och att tullberäkning sker i enlighet med GATT:s tullvärdekod – se nedan). Det kan dock noteras att importminimiprissystemen tenderar att uppmärksammas internationellt i högre grad än tidigare. Bl. a. har inom EFTA på senare tid kritiken skärpts mot de länder som infört importminimipriser för industrivaror. Om alltfler länder tillgriper möjligheten att införa minimiprissystem mot importen kan detta enligt kollegiets mening på sikt få långtgående negativa återverkningar på världshandels utveckling, vilket framför allt skulle drabba ett land som Sverige med dess starka utrikeshandelsberoende. Därför bör som allmän princip dylika åtgärder tillämpas ytterst restriktivt och endast i fall där skaderekvisitet är uppfyllt.

Kollegiet vill vidare erinra om den i MTN framförhandlade överenskomsten om tillämpning av GATT:s artikel VII (den s. k. tullvärdekoden), vilken för svensk del kommer att tillämpas från den 1 januari 1981. Enligt kodens huvudregel (artikel 1) skall tullvärdet vara varans transaktionsvärde, dvs. det pris som betalas för varan vid export till det land där förtullningen skall ske. Att såsom det tycks föresväva utredningen basera tullvärdeberäkningen för tomater och gurka på importpriset uppjusterat med en tilläggsavgift är därför inte förenligt med kodens bestämmelser. I kodens artikel 7 förbjuds dessutom uttryckligen användandet av minimitullvärden som bas för tullvärdeberäkningen.

Det system med importminimipriser som utredningen föreslår synes ha haft EG:s system med referenspriser för frukt och grönsaker som förebild. Utredningen har emellertid funnit EG:s system vara alltför administrativt betungande och inte ägnat att på ett nöjaktigt sätt kunna lösa behovet av ett svenskt skydd mot lågprisimport. Utredningen har därför konstruerat ett enklare system som man anser kunna fungera till följd av den tullprocedur som tillämpas i Sverige. Det av utredningen föreslagna systemet skiljer sig från EG-systemet på en rad olika punkter. Bl. a. tas i det svenska systemet inte hänsyn till säsongmässiga förändringar i prisnivåerna. Ej heller beaktas prisskillnader till följd av olika kvaliteter. Vidare redovisas ej i förslaget hur minimiprisnivåerna i fortsättningen skall fastställas. Eftersom utjämningsavgiften enligt utredningsförslaget skall bestämmas på grundval av priset på den individuella leveransen torde detta dessutom innebära att de inhemska producenterna i praktiken kan omöjliggöra im-

port genom att hålla priserna något under minimiprisnivån.

Även om utredningens förslag således innehåller oklarheter såväl vad beträffar systemets utformning som tillämpning synes det dock i jämförelse med EG-systemet ge större utrymme för automatiska och godtyckliga ingripanden. Härigenom ökar givetvis risken för handelspolitiska komplikationer. Med hänsyn härtill och till det förhållandet att utredningen enligt kollegiet inte heller här kunnat klart dokumentera behovet av så långtgående åtgärder som föreslås kan kollegiet ej tillstyrka förslaget vad avser importminimipriser för tomater och slanggurka.

Stockholms handelskammare ifrågasätter om inte utredningen har tagit alltför lätt på det merarbete ett sådant system medför då man anser att ett minimiprissystem vid import kan utformas så att en omfattande administration undviks. Det torde enligt handelskammaren inte kunna genomföras utan ökade insatser från bl. a. tullmyndigheternas sida, vartill kommer den svåra avvägning som fastställandet av minimipriser innebär. För att vederbörlig hänsyn skall kunna tas till de olika parternas intressen torde enligt handelskammaren inte kunna uteslutas behovet av särskilda förhandlingar.

Generaltullstyrelsen anför i sitt yttrande över utredningens förslag i denna del.

För *tomater och slanggurka* föreslår utredningen ett importminimiprissystem. Beskrivningen i utredningens promemoria ger inte någon klar bild av hur ett sådant system skulle fungera i praktiken. Påståendet att "det sammanlagda skyddet (tilläggsavgift och tull)" för tomater kommer att uppgå till 3,50 kr/kg kommer – med det av utredningen föreslagna skyddssystemet – att gälla endast i två fall nämligen då importpriset på tomater är antingen ett öre per kg eller något under 21 kr per kg. Det mest sannolika är mot denna bakgrund att utredningen i själva verket menar att tomatpriset "fritt förtullat" blir 3:50 kr per kg vid ett verkligt importpris av högst 3 kr per kg. Är inköpspriset högre blir däremot priset "fritt förtullat" högre. Det är vidare oklart vad utredningen avser med uttrycken "genomsnittligt pris", "importpriset" och "prisnivån" i första och andra styckena på sid. 20 i promemorian.

Det är sålunda svårt att i detalj bedöma effekterna i olika hänseenden av det föreslagna minimiprissystemet. I det följande lämnas dock vissa allmänna synpunkter på sådana system, främst med hänsyn till tullverkets handläggnings- och kontrollproblem.

Till en början bör det fastslås att det inte synes bli möjligt att tillämpa importminimiprissystem enligt den tullvärdekod som utarbetats inom ramen för de under år 1979 avslutade GATT-förhandlingarna. Enligt artikel 1 skall nämligen det pris som har betalats eller skall betalas för varan läggas till grund för tullvärdeberäkningen. I artikel 7, moment 2 (f) och (g) föreskrivs för övriga fall uttryckligen att tullvärde inte får fastställas med stöd av minimitullvärden eller godtyckliga eller fingerade värden. Sverige har accepterat koden, och de nya bestämmelserna kommer att införas den 1 januari 1981.

Minimipriser har under lång tid övervägts för att komma till rätta med lågprisimport av textil- och konfektionsvaror. Orsaken härtill är att prisav-

hängiga skyddssystem till sin verkan åtminstone teoretiskt ger ett effektivt skydd mot import av varor med exceptionellt låga priser. De medverkar inte till att konsumentpriset trappas upp onödigtvis för dyrare varor eller högkvalitativa varor.

Trots dessa fördelar från konkurrenssynpunkt har några prisavhängiga system inte införts i Sverige. Detta har sin förklaring i att sådana system är svåra att hantera i ett löpande importflöde och inrymmer stora kontrollproblem. Det gäller exempelvis att skilja "lågprisvaror" från lågkvalitativa varor, att definiera dessa, allmänt och i tulltaxan, och att fastställa jämförelsepriser som är normala med utgångspunkt från bl.a. svenska produktionsförutsättningar. Vissa av dessa problem kan vara mindre på trädgårdsvaruområdet, exempelvis definitionsproblemen, medan andra är större, exempelvis det förhållandet att priserna varierar starkt även under relativt korta tidsperioder. De av utredningen föreslagna jämförelsepriserna för gurka och tomat är ej underbyggda med en analys i egentlig bemärkelse. Än mindre har berörts av vem och på vad sätt jämförelsepriser fortlöpande skall fastställas. Svagheter hos prisavhängiga system är dock främst risken för skenhöjningar av fakturapriser. Mellanskillnader kan antingen föras över på tullfria varor, som faktureras till lägre priser än de överenskomna, eller föras över till importören genom särskilda kreditnotor. Pengar kan också tänkas föras över på importörens konto i exportlandet eller i annat land. Sådana tendenser sägs ha förekommit exempelvis när vissa länder tillämpade minimipriser vid export av vissa frukter. Åtgärder av dessa slag är mycket svåra att komma till rätta med. Givetvis bör man inte räkna med att oegentligheter skulle förekomma mer allmänt. I den mån de förekommer förorsakar de emellertid besvärande snedvridningar i konkurrensen. Det är i stor utsträckning detta skäl som gjort att prisavhängiga skyddssystem hittills inte har tillgripits av Sverige. Det kan för övrigt tilläggas att ett minimiprissystem av den föreslagna typen icke synes stå i överensstämmelse med konventionen den 15 december 1950 angående varors tullvärde (jfr 6 § tullförordningen, SFS 1973: 979).

3.1 Tullen på tomater (07.01.701 och 702)

Sveriges frukt- och grönsaksdistributörers förening anför i denna del följande.

För tomater föreslås, att värdetullen om 20% kombineras med ett minimipris om 3 kr/kg för tullperioden den 16 mars–30 september. Systemet är endast skisserat i promemorian och det är därför svårt att bedöma verkningarna mera i detalj. För tomater anger utredningen produktionskostnaderna 1979 till 7 kr/kg och förmodar, att de 1980 kommer att närma sig 8 kr/kg. Importpriset är i allmänhet lägst under september, men några speciella lågprissändningar torde knappast förekomma utan det är normalt fråga om genomgående jämförelsevis låga priser beroende på en effektiv produktion i vederbörande exportländer.

Som framhålls i det särskilda yttrandet var förhållandena för tomater av extra ordinär natur under augusti/september 1979 på grund av en viss överproduktion i Holland och en samtidigt minskande efterfrågan från konsumenterna både ute i Europa och i Sverige. Om man fastställer en sådan ordning att import ej tillåts till priser under 3 kr/kg cif utan tilläggsavgift, fördyras en mycket stor del av importen under augusti/september. Skulle det anses nödvändigt att öka gränsskyddet under denna period, bör

detta enligt vår mening inte ske genom ett importminimiprissystem utan i stället genom en lämpligt avvägd viktull. Utredningens tal om "ständig återkommande importstörningar" är egendomligt. Egentligen borde man väl tala om svensk produktions bristande förmåga att priskonkurrera med importvaror på grund av olikheter i kostnader, arealutbyte m. m. trots de betydande prisfavörer, som inhemska tomater har på marknaden. Som nämns i det särskilda yttrandet har emellertid förhållandena under 1979 i många avseenden varit speciella och det är knappast troligt, att de kommer att upprepas. I utredningen anförda uppgifter om svenska produktionskostnader upp mot 8 kr/kg innebär priser, som är helt orealistiska från konsumentsynpunkt och som måste leda till en vikande efterfrågan. Svensk tomatodling syns därför stå inför betydande problem på grund av kostnadsutvecklingen.

Kommerskollegium uttalar beträffande utredningens förslag i denna del bl. a. följande.

För tomater (16/4–31/10) föreslår utredningen ett minimipris som inledningsvis sätts till 3 kr/kg. Genomsnittspriset för importen av tomater har under 1979 för den tullbelagda perioden varierat mellan 2:20 kr/kg (september) och 4:54 (juni). Det låga priset under september månad 1979 får dock ses mot bakgrund av de exceptionella förhållanden som vid den tiden rådde på tomatmarknaden på grund av överproduktion i Nederländerna. Till detta kommer EG:s system med exportsubventioner som för tomater under 1979 utgått med ca 28 öre/kg.

Frågan om åtgärder till följd av EG:s exportsubventioner har tidigare varit föremål för kollegiets prövning. I yttrande till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet så sent som 1979-09-10 (KK dnr 513/79) över en framställning från Trädgårdsnärings Riksförbund om utjämningstull för tomater avstyrkte kollegiet att sådana åtgärder vidtogs tills vidare. Kollegiet hade därvid på den korta tid som stått till buds inte haft möjlighet att närmare utreda om EG:s subventioner förorsakat eller hotade att förorsaka sådan väsentlig skada som avses i GATT:s artikel VI och som utgör förutsättning för att utjämningstull skall kunna tas ut. Det föreföll också tveksamt huruvida en utjämningstull under den korta tid som återstod av dåvarande säsong kunde uppväga den irritation på det handelspolitiska planet som en dylik åtgärd sannolikt skulle innebära. Kollegiet ansåg vidare det kunna vara svårt att påvisa att det just var EG-subventionerna som försatt de svenska odlarna i svårigheter.

Några nya uppgifter som ger anledning till ett ändrat ställningstagande anser kollegiet ej ha framkommit. Skulle det emellertid visa sig att det finns ett klart dokumenterat behov av åtgärder och att det därvid finns ett klart samband mellan EG:s subventioner och den svenska odlingens svårigheter vill kollegiet förorda att problemet med importen av tomater i första hand löses genom en tillämpning av GATT:s artikel VI. Om detta inte skulle visa sig vara en framkomlig väg får andra handelspolitiskt vedertagna åtgärder prövas. Kollegiet vill härvid inte motsätta sig att man som ett alternativ överväger ett system med minimiviktullar, som skulle kunna säsonganpassas.

Generaltullstyrelsen anför i sitt yttrande bl. a.

För tomater beräknas produktionskostnaden i Sverige år 1979 ha varit 7 kr per kg. Medelimportpriset varierade under tullskyddsperioden 1979 mellan 2:20 kr (september) och 4:54 kr (juni) per kg. Medelpriset är som regel lägst under september månad vilket särskilt visade sig under år 1979, då exceptionella förhållanden rådde på tomatmarknaden. Sändningar med priser markant under medelpriserna förekom emellertid normalt inte för några betydande kvantiteter. De låga priserna för importen från Rumänien förklaras av att dessa tomater har en annan kvalitet än exempelvis holländska och danska tomater. Prispågången på importen tyder på att förslaget snarast innebär en förstärkning av tullskyddet till följd av en allmän kostnadsskillnad i förhållande till utlandet och inte ett skydd mot lågprisimport i egentlig mening.

Tullen uppgick under hela den undersökta perioden till 50 öre per kg. Det kan noteras att importen, trots låga importpriser, likväl inte kraftigt stigit under sommarmånaderna. Detta tyder på att de inhemska produkterna – om än till pressade priser – kan avsättas. Att detta skett är efter år utan att svensk produktion i stor utsträckning slagits ut tyder på att svenskodlade tomater genom kvalitetsförtjänster och närheten till konsumenterna har konkurrensfördelar jämfört med de importerade vilket i viss mån kompenserar för prisskillnaden. Denna fråga är givetvis intressant i sammanhanget och borde närmare ha analyserats av utredningen.

Utredningens förslag leder teoretiskt till att priset "fritt förtullat" på importerade tomater blir lägst 3:50 under den svenska odlingssäsongen. För att uppnå detta måste importminimipriser tillämpas för nära nog alla importsändningar under september och troligen åtskilliga under juli, augusti och oktober (1978 års siffror). Det kan noteras att prisskillnaden jämfört med svenskodlade tomater ändå blir så stor som 3:50 kr per kg. En något bättre effekt mot "lågprisimport" kan uppnås med en ren viktull på en krona per kg. Härigenom skulle importerade tomater med priser från något över 2:50 kr per kg upp till ca 6 kr/kg komma att belastas med högre tull än vad som blir följden om den totala avgiften enligt utredningens förslag med minimiprissystem och 17 % tull genomförs. Praktiskt taget hela importen under skyddsperioden ligger inom dessa prisgränser. En sådan viktull skulle innebära att man undvek att konsumentpriset blev onödigt högt för dyra, ofta med flyg importerade tomater. Man undvek också de tullpolitiska, handelspolitiska, administrativa och kontrollmässiga problem som är förknippade med importminimiprissystem.

3.2 Tullen på slanggurka (07.01.801 och 802)

Sveriges frukt- och grönsaksdistributörers förening anför i sitt yttrande över utredningens förslag om att värdetullen om 20 % kombineras med ett importminimipris om 2:50 kr/kg för tullperioden den 16 mars–30 september följande.

Som framhålls i det särskilda yttrandet har under de senaste åren medelimportpriset inte någon månad varit så lågt, att minimiviktullen skulle ha uttagits. Under senare år har importen till Sverige av växthusgurka minskat, medan importpriserna stigit markant. Resultaten för de svenska odlarna har varit helt tillfredsställande, vilket också avspeglas i att allt fler

odlare intresserar sig för produktion av gurka och anser, att den ger ett bra ekonomiskt utbyte. Åtgärder för att ytterligare skydda och stimulera denna odling kommer att leda till en alltför stor produktion i landet. Vi delar den av hr Nyström framförda uppfattningen, att vad som i första hand äventyrar lönsamheten för den inhemska gurkodlingen är den stora ökning av produktionen i Skåne, som enligt tillgängliga uppgifter planeras för nästa säsong och som riskerar överstiga konsumtionsutrymmet. En introduktion av ett importminimiprissystem syns inte heller befogad vad gäller slanggurka.

Generaltullstyrelsen anför i denna del.

Med en ren viktull om 1 kr per kg kommer priset för importerad slanggurka "fritt förtullad" att i stort sett motsvara den svenska produktionskostnaden. Detta kan vara skäligen med hänsyn till att svenskproducerade slanggurkor inte kan förutsättas ha lika starka kvalitetsfördelar som tomater jämfört med de importerade. — En viktull bör även i detta fall kunna justeras med hänsyn till bl. a. penningvärdeförsämringen.

Utredningen påpekar att förslagen om kombinationstullar och minimiprissystem ställer krav på resurser inom tullverket men någon närmare analys härav har inte gjorts. Mot bakgrund bl. a. av att det är oklart hur skyddssystemen skall fungera i praktiken är det inte möjligt att nu precisera merbelastningen. Enligt styrelsens mening är det emellertid — särskilt med hänsyn till nuvarande statsfinansiella läge — en brist att en analys inte har gjorts av kostnader för systemen jämfört med kostnader för andra åtgärder som får motsvarande eller kanske starkare och mer ändamålsenlig effekt, nämligen rena viktullar. Kostnaderna för administration och kontroll måste i det aktuella fallet vägas mot kostnaden för en revision av enbart viktullar, exempelvis vartannat år.

Frågan om resurskrav kommer, om förslagen genomförs, att tas upp i tullverkets anslagsframställning.

4 Andra produkter

Trädgårdsnäringsens riksförbund vill kraftigt understryka vad utredningen säger om att lågprisproblem kan uppstå för nya produkter. Det är enligt förbundet angeläget att vederbörande myndigheter noggrant följer import- och prisutvecklingen, så att skyddsåtgärder kan vidtagas i tid. Enligt förbundets mening bör lågprisskyddet omprövas med korta intervaller såväl beträffande vilka produkter som skall omfattas av det som den nivå skyddet skall ligga på.

Förbundet vill även framhålla behovet av en aktuell, helst daglig importstatistik. En sådan skulle möjliggöra snabbare inrättande av kortvariga skyddsåtgärder, vilka skulle medge effektivare skydd i den akuta situationen. Med en sådan statistik skulle även behovet av importskydd kunna utvärderas på ett helt annat sätt än vad nu är fallet.

Beträffande tullskyddet ifråga om blomkål, sallatskål och fruktträd har förbundet vidare anført.

Blomkål är en betydelsefull produkt inom den svenska trädgårdsproduktionen. Produktionsvärdet uppskattas till 20 miljoner kronor. Trädgårdsnäringsutredningens ställningstagande att blomkål tills vidare inte bör beläggas med kombinationstull torde bygga på en sammanställning av medelimportpriserna månadsvis under åren 1976–1978. En sådan sammanställning redovisas i promemorian endast för de produkter för vilka utredningen föreslår omedelbara skyddsåtgärder mot lågprisimport. Under år 1979 har dock lågprisimport förekommit under den svenska produktionssäsongen. Kvantiteterna har visserligen varit små, men även sådana är störande i en prispressad marknadssituation.

Med denna bakgrund hemställer förbundet, att värdetullen kombineras med en minimiviktull på 30 kr./100 kg.

Sallatskål är som utredningen framhållit en relativt ny produkt som fått stor efterfrågan. Om ett lågprisskydd inte införes, är det dock mycket stor risk för att handeln kommer att styra denna ökade efterfrågan till importvaror. I nuvarande samhällsekonomiska läge borde man istället främja den svenska produktionen. Enligt senaste beräkningar odlas i landet ca 300 ha sallatskål till ett produktionsvärde av ca 35 miljoner kronor. Genom tillkomsten av nya sorter finns goda förutsättningar för att den svenska produktionen ytterligare skall öka.

Trädgårdsnäringsutredningen föreslog i sitt betänkande 1978: 51 tullbeläggning av sallatskål under tiden 1 april–31 december. Enligt utredningens förslag skulle tull utgå med 50:– kr./100 kg, om viktullsystemet bibehålls och med 20 % om värdetull infördes. I regeringens proposition föreslogs en värdetull på 20 % under tiden 1 april–31 december och detta blev också riksdagens beslut. Förbundet anser, att denna värdetull bör kombineras med en minimiviktull på 50:– kr./100 kg.

I förbundets remissyttrande över TNU:s betänkande 1978: 51 framhölls beträffande tullskyddet för fruktträd och grundstammar att detta reducerats med mer än 50 % under perioden 1970–77 samt att en lågprisimport från särskilt Polen utgör ett synnerligen allvarligt hot mot en bestående svensk produktion. Förbundet yrkade på en väsentlig förstärkning av tullskyddet. Vid riksdagens behandling av frågan förklarade man sig medveten om den besvärande lågprisimporten och att denna på sikt kan äventyra den svenska plantskolenäringsens existens. Generella åtgärder som snabbt kan vidtas förordades.

Utredningen har i sina överväganden här givit ytterligare belysning åt denna lågpriskonkurrens. Ett ytterligare allvarligt hot utgör nu importen av fruktträd från Ungern, vilken enligt vad förbundet erfar kommer att öka i omfattning under våren 1980.

Mot denna bakgrund och med hänvisning till utredningens klart uttalade insikt om hotet mot fruktträdsproduktionens fortbestånd finner vi det mycket anmärkningsvärt att man inte velat föreslå ett rimligt importminipris trots att man anger detta vara en tillämpbar åtgärd. Förbundet anser det idag inte kunna råda någon tvekan om tendensen i importutvecklingen. Att först avvakta utvecklingen ytterligare något år är förbundet därför inte berett acceptera.

Då importen från Ungern äger rum under våren, kan förbundet inse att en åtgärd som den nämnda inte skulle hinna sättas i kraft som skydd detta år. Förbundet kräver emellertid att så sker före säsongen 1981. Detta ger möjlighet att registrera importpriser m. m. under 1980.

Med hänsyn till att lågprisimporten från Polen sker under hösten anser förbundet att i avvaktan på ovannämnda åtgärd skydd häremot ges genom

att tullen för 06.02.002–003 höjs i enlighet med förbundets tidigare yrkande. Tullen bör därvid utgå med 8 % i likhet med vad som nu gäller för övriga plantskoleväxter.

Svenska lantarbetareförbundet anser att det redan nu föreligger skäl för införande av importminimipriser för fruktträd, med hänsyn till priskillnaderna mellan importerade och inhemskt producerade alster. Förbundet hänvisar därvid till att importen har stigit mycket kraftigt under senare år. Priset för importerade varor är i vissa fall endast en tiondel av priset på inhemskt producerade fruktträd. Dessa prisdifferenser utgör enligt förbundet på sikt ett mycket allvarligt hot mot den svenska produktionen av fruktträd.

Statens jordbruksnämnd anför i sitt yttrande över utredningens promemoria i denna del följande.

I anslutning till sitt förslag framhåller utredningen att snabba förändringar kan uppstå beträffande importen och att lågprisproblem kan uppkomma för nya produkter, t. ex. champinjoner. Det bedöms därför "angeläget att vederbörande myndigheter noggrant följer import- och prisutvecklingen så att skyddsåtgärder kan vidtas i tid". Det framgår inte av texten huruvida det här är fråga om ett förslag från utredningens sida beträffande omedelbara åtgärder eller om avsikten är att då import- och prisutvecklingen så motiverar beslut skall fattas angående importövervakning. Nämnden utgår emellertid från att här avsedd övervakning införs först sedan man har grundad anledning befara att skadevällande lågprisimport förekommer eller hotar att förekomma. I detta sammanhang vill nämnden erinra om den särskilda uppmärksamhet som ägnades importen av tomater från Danmark under perioden 1975–1977. Regeringen gav sålunda tullverket i uppdrag att särskilt registrera varje enskilt importparti med uppgift om dels värde och kvantitet, dels importörens namn. Uppgifterna tillställdes jordbruksnämnden som därigenom erhölet ett underlag för bedömning av huruvida åtgärder mot importen var befogade. Vidare kan noteras att nämnden i samband med att Kungl. Maj:t den 15 september 1965 bemyndigade statens jordbruksnämnd att gentemot öststaterna villkorligt frilista sådana varor som omfattas av importförbudskungörelsen ålades att med uppmärksamhet följa importutvecklingen för de i kapitlen 6–8 i tulltaxan upptagna varuslagen. Nämnden redovisar genom rapporter till jordbruks- och handelsdepartementen årsvis (tidigare kvartalsvis) importen av nämnda varuslag från öststaterna.

I förhandlingarna med EG nytillkomna eller ändrade svenska tullmedgivanden inom GATT

Tulltaxe- nummer	Varu- nummer	Varuslag	Tidigare bindning	Överenskomna medgivanden
1	2	3	4	5
06.01		Lökar, stamknölar, rotknölar och rhizomer, i vila, under tillväxt eller i blomning: inkommande utan jord:		
	002	med blommor eller blomknoppar . . . 100 kg	500:—	350:—
	005	inkommande med jord: andra än gladiolus och liljekonvalje . . . 100 kg	50:—	8 %
06.02		Andra levande växter, inbegripet träd, buskar, rötter, sticklingar och ymp- kvistar:		
	005	prydnadsväxter, andra än azalea, erica, kamelia och rododendron: andra än krukväxter	—	10 %
06.03		Avskurna blommor och blomknoppar av sådana slag som är lämpliga till bu- ketter eller annat prydnadsändamål, friska, torkade, färgade, blekta, impregnerade eller på annat sätt preparerade:		
	ur 012	friska rosor: under tiden 1 december—31 januari . . . 100 kg	500:—	fri
07.01		Köksväxter, färska eller kylda:		
	294	rödbetor: nyskördade under tiden 1 maj—30 juni . . . . . 100 kg	20:—	5 %
	295	andra . . . . . 100 kg	10:—	5 %
	304	lök: purjolök, buntlök och gräslök: under tiden 1 maj—30 november . . . 100 kg	40:—	10 %
	423	blomkål: under tiden 1 december—30 april . . . . 100 kg	10:—	fri
	ur 496	salladskål: under tiden 1 januari—29 februari	—	fri
	498	kål, annan än vitkål och rödkål, blomkål, grönkål och brysselkål samt salladskål: under tiden 1 mars—31 december	—	20 %
	499	under tiden 1 januari—29 februari	—	fri
	ur 702	tomater: under tiden 16 april—15 maj	fri	10 % dock minst 50:— per 100 kg ¹
	ur 701	under tiden 16 maj—30 juni . . . . . 100 kg	50:—	17 % dock minst 50:— per 100 kg ¹
	ur 701	under tiden 1 juli—30 september . . . . 100 kg	50:—	17 % dock minst 70:— per 100 kg ¹
	ur 701	under tiden 1 oktober—31 oktober . . . 100 kg	50:—	17 % dock minst 50:— per 100 kg ¹

¹ Minimiviktullarna kan komma att justeras i förhållande till utvecklingen av produktionskostnaderna för dessa produkter i Sverige. Denna justering får dock inte i något fall överskrida utvecklingen av levnadskostnadsindex i Sverige under samma tid.

	svampar och tryffel:			
610	champinjoner	100 kg	75:–	10 %
	sparris:			
751	under tiden 1 maj–30 juni	100 kg	100:–	14 %
	gurkor:			
	slanggurkor:			
ur 801	under tiden 16 mars–30 april		–	20 %
ur 801	under tiden 1 maj–30 juni		–	20 % dock minst 50:– per 100 kg ¹
ur 801	under tiden 1 juli–30 september		–	20 % dock minst 70:– per 100 kg ¹
802	under tiden 1 oktober–15 mars		–	fri
	andra gurkor:			
ur 806	under tiden 1 oktober–15 maj		–	fri
	kronärtskockor:			
904	under tiden 1 juli–30 november	100 kg	40:–	10 %
ur 905	under tiden 1 maj–30 juni	100 kg	40:–	fri
	andra köksväxter än potatis, rotfrukter, lök, kål, baljfrukter, tomater, svampar och tryffel, sparris, gurkor, sallad, sötpaprika och kronärtskockor:			
908	under tiden 1 maj–30 november	100 kg	40:–	10 %
07.02	Köksväxter (även kokta), frysta:			
001	morötter		–	16 %
002	ärter		–	16 %
003	morötter och ärter, blandade		–	16 %
004	bönor		–	16 %
005	spenat		–	16 %
006	broccoli		–	10 %
07.04	Torkade, dehydratiserade eller evaporerade köksväxter, hela, i bitar, skivade, krossade eller pulveriserade, men ej vidare beredda:			
004, 005, 009	andra än vitlök och potatis		–	3 %
08.07	Stenfrukter, färska:			
	körsbär:			
101	under tiden 16 juni–31 juli	100 kg	30:–	5 %
	plommon:			
401	under tiden 16 juli–30 september	100 kg	35:–	15 %
08.08	Bär, ej hänförliga till nr 08.07, färska:			
	jordgubbar:			
201, ur 202	under tiden 1 juni–31 augusti	100 kg	100:–	14 %
08.09	Andra färska frukter:			
	meloner:			
103, 104	under tiden 16 juni–30 september		–	18 %
08.11	Frukt, tillfälligt konserverade (t. ex. med svaveldioxidgas eller i saltvatten, svavel- syrlighetsvatten eller andra konserverande lösningar) men i föreliggande skick olämpliga för direkt konsumtion:			
	körsbär, i svavelsyrlighetsvatten:			
ur 009	under tiden 16 juni–31 juli	100 kg	35:–	5 %

¹ Minimiviktfullarna kan komma att justeras i förhållande till utvecklingen av produktionskostnaderna för dessa produkter i Sverige. Denna justering får dock inte i något fall överskrida utvecklingen av levnads-kostnadsindex i Sverige under samma tid.

